

ELOFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos papír sor egyszer 50 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József téri közeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 152.

Arad, 1915.

POSZTERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, augusztus 5.

Iwangorod nyugati erődjait elfoglaltuk.

Budapest, augusztus 4. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A Visztula és Bug között lépésről-lépésre hátráló oroszok különböző pontokon a szokott módon ismét ellentállást fejtettek ki. A Dubienkától és Cholmatól északra a Swinka mentén és a Leczna-Nowo-Alexandria vonalon kemény harcokra került sor. Az ellenség az arcvonal egyes részein rövid ellentámadásokba kezdett, hogy utána nyomulásunkat fékezze, de nem tudott helyt állani s visszavertük és éjjelkor folytatta visszavonulását észak felé. Iwangorodnak a Visztula balpartján fekvő nyugati része kezünkben van. A Radomka torlóival szemben a Visztula keleti partján álló német erők ismét előrehaladtak. Wladimir-Wolynskij és Sokal közti csapataink szétszórtak egy kozák ezredet. Wladimir-Wolynskijtól délnyugatra nagy tüzvészok látszanak. Kelet-Galiciában semmi ujság.

Olasz hadszíntér:

A görzi grófságban a fensik szélén augusztus harmadikára virradó éjjel ismét visszaütöttünk több elszigetelt olasz támadást. Így Sdraussinától délre és Polazzótól keletre, ahol az ellenséges gyalogság kétszer szuronnyal támadott, de mindkétszer súlyos veszteségei mellett visszavertük. Az olaszok augusztus harmadikán délután esőben és ködben heves tüzéségi előkészítés után megkísérelték, hogy Monte dei sei Bussin levő állásaink ellen ismét előnyomuljanak. Ezt a támadást is visszavertük. A karintiai és tiroli határ területén, egyes szakaszokban élénk tüzéségi tevékenységekre került a sor. A Cellon hegycup ellen harcba vetett olasz gyalogság a magaslat nyugati lejtőjére vonult vissza, mert saját tüzéségének tüzebe került. Ellenséges századoknak támadását Schluderbaechtől délre levő határhid ellen, valamint Col di Iana (Buchenstein) ellen intézett erősebb olasz támadást visszautasítottuk. Hőfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Iwangorod várában.

Arad, augusztus 4.

Az arcizmaikat és idegeiket fegyelmező tragikus hősköz hasonlitanak most azok az orosz miniszterek és államférfiak, a kik a dumában bátorító, lelkesítő beszédeket tartanak. Az orosz hadsereg vitézségéről, a végső győzelemről, a jobb jövőig való kitartásról zengenek, mi alatt a zsebükben új, meg új vereségekről szóló táviratok gyűlnek. Ma is bizonyára az eddigi hangnemből szólt a reszketők, a rosszat sejtők narkotizálása s talán egy egészen új formába öltöztetett irázis hangzott el arról, hogy az orosz hadsereg le fogja verni az ellenséget, a mikor a duma kapuin beosont a legújabb harctéri esemény híre: Iwangorod nyugati erődei a német- és osztrák-magyar csapatok birtokába kerültek.

Iwangorod, a Visztula-menti, nyolc erőddel bástyázott, évtizedek óta újjáépített vár, félig már elesett. A Varsót védő két hatalmas pillér egyike. A másik: Novo-Gyorgyevszk, szintén nem tarthatja már soká magát. Es mire mindakettő leomlik, mindakettő az ellenség, a győzők kezébe kerül, akkor Varsót is eléri a sorsa.

Hogy ez mennyire közel lehet, a visszavonulásnak szédítő gyorsaságából lehet következtetni, amely az orosz hadsereget viszi. Ót napja, hogy Lublint elfoglaltuk s még annyi sincs, hogy Cholmot megszálltuk, s már Iwangorod ostromának nagy eredményéről ad hirt Hőfer. A várnak a Visztula nyugati partján levő része a mienk, s alig hihető, hogy a megvert oroszok a várnak többi részét sokáig védeni tudnák. A Visztula véres habjai már előhírnökei lesznek Varsóban annak, hogy az ellenség dél felől is közeledik...

Vajon Varsó elesését is bevárja a дума? Tanácskozásait a cár rövidre szánta, csak annyira, amennyi idő alatt alkotmányos látszatú formák között megszavazzák, ami a háborúhoz kell; de lehet, hogy a német és osztrák-magyar csapatok még jobbarrietnek, mint a дума. Talán Rodzienkora, a дума elnöke várt az a feladat, a minőről a francia képviselőház egyik elnöke híressé vált: hogy a mikor a дума üvegütőjén keresztül behull a bomba:

— Varsó elesett!

Akkor Rodzienko magára erőltetett hidegvérrel mondhatta:

— Uraim! Az ülést folytatjuk.

Lipót bajor herceg támadja a varsói várat.

Berlin, augusztus 4. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Újabb esemény nem történt.

Keleti hadszíntér:

A hátráló ellenséget üldöző csapataink tegnap Poniewieciól keletre elérték Kupischki vidékét. Lemzától északra az oroszokat a vár előve-tolt védőállásába szorítottuk vissza. Kelet- és Nyugatporoszországi ezredek Ostrolentkánál igen heves ellenállás után elfoglalták a tábori erődítésekkel megvédett Narew átjárókat. Több ezer orosz elfogtunk, tizenhat géppuskát zsákmányoltunk. Az üldözést itt is megkezdjük. Varsó előtt az oroszokat a Bionie állásból a külső erődök vonalába vetettük vissza. Lipót bajor herceg hadserege támadja a várat.

Délkeleti hadszíntér:

Woyrsch vezérezredes hadseregének a Visztulán át előnyomult német részei folytatják a támadást. E hadsereg osztrák-magyar csapatainak kezében van iwangorodi vár nyugati része egészen a Visztuláig. Mackensen tábornagy szövetséges hadseregeivel szemben álló ellenség tegnap is megkísérelte, hogy az üldözést megállítsa. Lecznánál, Cholmtól északkeletre és a Bugtól nyugatra ismét megvertük. Ma reggel óta a visszavetett ellenség a Visztula és a Bug között nagyjában északi irányban visszavonul. Az ellenség a Bug mellett Ustiugnál és attól délre is hátrál. Legfelsőbb hadvezetőség. (Megjegyzés; Kupischky mintegy negyven kilométernyire fekszik Poniewieciól keletre.) (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Szép jelenet lesz. De vajjon a le-
tiport seregnek, a kótségsbeesett orosz
népnek s az orosz hadseregnek és az
orosz birodalom fölsült szövetségesei-
nek több hasznára lesz ez a pöz,
mint az a sok üres nagyizolás, aminő-
vel a dumát nap-nap után tartják?
Vajjon az a méltóságot tettető hatá-
rozati, amelyet tegnap elfogadtak, nem
zsngorodott össze felfujt hólyag mód-
jára, amikor azt nyomban Iwango-
rod elestének eltitkolhatatlan hira kö-
vette? . . .

Gyávaság miatt elítelt francia-magyar katoná.

(Nyolc évi börtön a megszökött sza-
kácsnak. — A nagyváradai tábori bírósá-
g ítélete.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, aug. 4.

Furcsa, szinte kómikus kis emberkét álli-
tottak tegnap délután a szuronyos katonák a
nagyváradai tábori bíróság sorompói elé, amely
— tudvalevőleg — most az aradi-uti tüzérsík-
tanyában, a hadosztály-bíróság helyén székel.
Vasraverve hozzák a vádlottat, aki kicsiny,
alig száznegyven centiméter alacsony ember, a
kezei, amelyek aránytalanul hosszúak, lefog-
nak a térdéig.

A vádirat szerint ezt a harminc éves, de
sajátságosan öreg arau katonát Anton Scham-
on-nak hívják. Francia származású, a pol-
gári életben vendéglői szakács volt, tizenhat
éve azonban már Magyarországon lakik, így
itt állt sor alá és itt teljesített katonai szolgál-
tatot is.

A Beszkideknél folyt harcok alatt Scha-
mon Antal a tábori konyhánál teljesített szol-
gálatot, ahol pompásan bevált és mint hivatá-
sos szakács elsőrangú módon gondoskodott a
tisztok ellátásáról is. Történt azonban, hogy a
vonat, amelyben a szekeresek egy osztaga a
municióval, az élelmiszerszállító kocsik és a
mozgó tábori konyha bentfoglaltatik, elszakadt
a főcsapatától, amelynek előrevonulva, újabb te-
repet kell elfoglalnia és így Schamon Antalnak
— sajnos — nem akadt dolga.

Igy történt, hogy a zászlóaljparancsnok a
gulyás-tüzér-t, ahogy katonáék a tábori konyha
legénységét hívják, egy teleton csapathoz osz-
totta be, amelynek az volt a feladata, hogy az
elhagyott lövészárokból, az új állás tüzérségi
megfigyelőjéig vezessék, jobban mondva he-
lyezzék át a tábori távbeszélőt.

Katonai fogalmak szerint, teljesen veszély-
telen megbízás ez, mert a munka a front mö-
gött és saját csapataink állásában folyik, mégis
megtörtént, hogy a gulyástüzér megszegte a
kapott parancsot. A telefoncsapat munkájának
teljesítése után szabályszerűen bevonult. Scha-
mon Antal azonban elkallódott. Senki sem tu-
dott számot adni róla, hogy hova lett.

Már javában futott a csapataink által meg-
kergetett muszka, amikor az egyik felderítő
különítmény őrsége, amelynek az oroszok által
elhagyott területek átkutatása volt a feladata,
hamarosan ráakadt a tábori szakácsra, aki két
fegyvertelen oroszral, kedélyesen diskurálva
közölt a környéken. A felderítő különítmény
az oroszokat a szakácsal együtt elfogta és át-
adta a zászlóaljnak, amely a muszka foglyokkal
együtt hazaküldte Schamon Antalt.

A tábori bíróság tegnapi tárgyalásán,
amelynek Koller őrnagy volt az elnöke, a
vádlott azzal védekezett, hogy az éjjeli munka

alatt eltévedt, elszaka-
t a telefoncsapatától, el-
tévedt és bolyongása közben találkozott a két
orossal, akik meneküléskor elhanyagolták fegy-
vereiket és szintén eltévedtek. Ő oroszul nem
tud, de franciául egészen jól magtudta magát
a muszkákkal értetni, akikkel abban állapod-
tak meg, hogy elkalauzolja őket a mi csapa-
tinkhoz. E közben akadt rájuk a felderítő
különítmény, amely elfogta őket.

Tekintve, hogy a zászlóalj által lefolytatott
vizsgálat során beigazolást nyert, hogy a tele-
foncsapat tényleg éjjel indult munkára és a
kivonulásnál a csapatokkal ment a vádlott és
csak a visszatérés idején hiányzott, a bíróság
a védekezés egy részét valószínűsítettnek látva,
nem szökés, hanem az ellenség elől tanusított
gyáva magatartás miatt vonta felelősségre
Schamon Antalt, akit nyolc évi börtönre ítél,
súlyosítva az ítéletet azzal, hogy kimondolta
a vádlottra a fogságban eltöltendő idő után-
szólóállításának kötelezettségét.

A vádlott az ítéletnek úgy marasztaló, mint
súlyosító része ellen felebbezést jelentett be,
amelynek a bíróság helyt is adott.

A zombori diákok szerbiai kirándulása.

(Ki készítette elő a rigómezői ünnepen
résztvételt. — A szegedi tárgyalás har-
madik napja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szeged, augusztus 4.

A felségsértéssel vádolt zombori tanár és
fanatizált diákjai ügyében tovább folyt a ta-
nu kihallgatása a szegedi törvényszéken.

Terzin Pál igazgató után diákokat hall-
gattak ki. Inerzs István és Péter, Urosevits
Riszta, Dimitrievics Mihály, Predánovits Szve-
tusztáv, Miskovics Dusan, Kovacev Emil,
Mija'ov Mihály, Bogdanovics Begián, Vuity
Lázár tanuk egyöntetűen vallják, hogy semmi
tervszerű nem volt a rigómezői kirándulásban.

Ezekkel a vallomásokkal szemben Fuka
Száva tanu azt mondja vallomásában, hogy
husvét előtt levelet kaptak a belgrádi diákok-
tól, amelyben meghívták őket egy szerbiai
kirándulásra, amelynek végcélja a rigómezői
ünnep. E levél volt azután indítéka annak,
hogy Simity és Tirity husvétkor Belgrádba
utaztak.

Terhelő volt ez a vallomás Szimityre.
Szimity ugyanis elhallgatta vallomásában, hogy
az ut elő volt készítve tervszerűen és hogy ő
készítette elő.

Szimity türelmetlenül mozgott a vádlottak
padján Fuka vallomása alatt. Az elnöknek
többször rendre kellett utasítani az izgatott
vádlottat, mert megszakította a tanu vallomá-
sát. Az elnök, miután befejeződött a tanu ki-
hallgatása, kérdőre vonta Szimityot, hogy mi-
ért vallott a tényállásnak meg nem felelően,
miért mondta, hogy a rigómezői ünnepen való
résztvétel nem volt előkészített tervszerű, mi-
ért hallgatta el, hogy husvétkor Belgrádban
járt?

Szimity azzal védekezett, hogy belgrádi
utja nem állt összefüggésben a későbbi kirán-
dulással. Ő egyik rokona meghívására utazott
Belgrádba, ahol véletlenül találkozott egy
szerb diákkal, aki megemlítette neki, hogy az
utazás ingyenes Rigómezőre, jó volna tehát,
ha eljárnának a zombori diákok.

Arra a kérdésre, hogy társa, Tirity kihez
utazott Belgrádba, nem tudott felelni. Tirity
most a haretéren van és így nem lehet ki-
hallgatni.

Török sikerek a Kaukázusban.

(Anglia megveti a lábát Sedil Bahiban.
— Itália Dardanella expedíciója.)

Történelmi tudósítás.

Konstantinápoly, augusztus 4.

A főhadiszállás jelenté: A kaukázusi fron-
ton hadműveleteink Tokat irányában igen sike-
resen fejlődnek. Augusztus elsején elfoglaltuk
a Kildigjedigi melletti állást (Tokattól északra
tizenhat kilométernyire), ugyszintén a szom-
szédos háromszáz méter magas hegyláncot.
Muradtehai völgye birtokunkban van. Az ellen-
séges csapatok Kildigjedigitől északra leg-
nagyobb rendetlenségben menekültek. Dardanella
fronton helyi tüzelés. Parti őrtegeink egy szál-
litóhajót Sedil Bahr előtt visszavonulásra kény-
szerítették. Többi fronton nem történt lényeg-
esemény. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Angol flottaakció Sedil Bahrnál.

Athén. Sedil Bahrnál az angoiok
kikötőt építenek, mely flottabázisul fog
szolgálni a szövetséges haderőknek.

A helyzet Gallipolin.

Berlin, augusztus 4. A gallipolii meg-
szálló-sereg helyzetéről szóló megbízható je-
lentések szerint az angol és francia csapatok
között betegséges támadtak, amik nagy áldozat-
okat követelnek. A teljesen védelem nélküli
való terepen a katonák a borzalmas hőségben
megbetegednek. A víz teljes hiánya és az a
körülmény, hogy a szállítóhajókon hozott ivó-
víz sokszor romlott állapotban érkezik, előse-
gitette a járványok kitörését. A katonákat,
akik nem szokták meg az éghajlatot, százával
kell a teljes kimerülés állapotában a front
mögé szállítani. Szakadatlanul indulnak a zsu-
folásig megrakott kórházhajók. A megszálló-
csapatok hangulata hallomás szerint, nem jó.
Különösen a francia katonák között van az elé-
gedetlenség növekedésben. A szövetségesek part-
melléki állásaihoz kötött csapataink hangulata
és akcióereje a külső befolyások következtében
is jelentékenyen csökkent. Kizárt dolog, hogy
a helyzet ilyen körülmények között a szövetsé-
gesek javára megváltozhassék.

Olaszország mégis Dardanella- akcióra készül.

Róma. Olaszország részvétele a
dardanellai akcióban, a katonai kö-
rökben mindjobban visszhangra talál.
A magasabb katonai körökben úgy
gondolják, hogy Olaszországnak nincs
szüksége az összerejére, hogy a mo-
narchiát legyőzze.

Meggyilkolt perzsa bankfőnök.

Konstantinápoly. A perzsa bank főnökét
ma sétautján meggyilkolták.

Lefoglalt görög gőzhajók.

Berlin. Az angolok Londonban két görög
gőzhajót lefoglaltak. A görög kormány titta-
kozik az angolok eljárása ellen.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 257
Működőállomány	— 257
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 257
Nyomda	— 257

Magyarok szerencséje Varsóban.

(Amikor még szerettek bennünket a lengyel fővárosban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

Kevesen tudják, hogy Varsóban, Orosz-Lengyelországnak most a világ-érdeklődés központjában lévő fővárosában béke idején igen sok olyan magyar ember élt, aki nem az orfeumdeszkákon, nem az alantas mulató helyeken kereste meg kényerét, hanem szorgalmas munkával szerzett magának tekintélyt, vagyont. A feladás előtt lévő nevezetes főváros magyarjairól és varsói életéről rendkívül érdekes levélben számol most be az Aradi Közlönynek Bolgár Dezső, aki több évig élt Varsóban, mint az osztrák-magyar konzulátus tisztviselője.

— Allithatom — írja — hogy azok a hírek, amelyek Varsó életéről a magyar közönség körében elterjedtek, hamisak. Mindenestre különös és újzerű mindaz, amit a magyar szem békében Orosz-Lengyelország fővárosában lát. Ott abszolút rend és tisztaság uralkodott az utcákon. Az egyéni szorgalom és ambíció szép eredményeket produkálhatott az ostromolt városban, amikor annak még fogalma sem volt a negyvenkettősök létezéséről. Például Varsóban ismertem egy magyarországi származású, ma már többszörös milliomos kereskedőt és földbirtokost, Ország Jánost, aki hihetetlen akaraterővel és szorgalommal vezető szerepre tett szert a nagy világváros társadalmában. Az apja mint felvidéki drótosztát ment ki Varsóba; ő még szegényen halt meg, azonban a fia nagy vagyont gyűjtött. Az öreg Ország győleson boltot alapított és ezt nagyta a fiára, ő aztán ebből a kis üzletből milliomos lett és nagy kiterjedésű földbirtokokat vásárolt. Hogy nem kobozták-e el a vagyonát, nem tudom. Nem hiszem, hogy letette volna az orosz állampolgári esküt, mert őszinte jó magyar érzésű volt egész életében. Magyarországi tót leányt vett feleségül, mert ő maga is tót származású. Nagyon gyakori vendég voltam náluk és vendégeik előtt sohasem mulasztották el kijelenteni:

— A mi szívünk egészen magyar, ha nem is lakhatunk otthon.

A házaspár különben csaknem minden esztendőben meglátogatta Turóc megyében lakó rokonságát. Országéknak Varsó közelében pompásan berendezett villájuk volt, amelyet azóta bizonyára leromboltak. Ok egyébként jól felszerelt szegényházat is ajándékoztak Varsó városának. Amikor városi zsidóüldözések voltak, ők titokban sok jót tettek a zsidó polgárokkal.

Más magyarországi családok is szépen boldogultak odakint. Sasvári Armin dr. budapesti lapszerkesztő és közigazdász felesége és leánya évekből ezelőtt kiment Varsóba; a fiatal leány énekesnő lett. Megismerkedett egy odesszai orosz földesúr egyetlen fiával, aki megszerette és feleségül vette. Kemény Ilona magyar arisztokrácia megismerkedett egy rendkívül gazdag gyáros fiával, aki feleségül akarta venni a szép magyar leányt. A szülők azonban tudni sem akarták a házasságról. Azonban a fiatalok a szülők tudta nélkül Varsóban megtartották az esküvőt. Odakint ugyanis rendkívül egyszerűen és gyorsan megtörténhetik a házasságkötés. Gyuritzka Piroška, egy ismert segedi család sarja éveken át élt Varsóban és onnét negyedmilió koronányi vagyonnal távozott. Moszkvába ment és ott egy már nem egészen fiatal földbirtokos-heregi

család feje megszerette őt. Pazar eleganciával berendezett lakást tartott a fiatal hölgynek. A lobbót vetett öreg ur annyira rajongott a szegedi leányért, hogy többször kijelentette:

— Ha nem félnék az uralkodótól, feleségül vennék.

A magyarokat határozottan szerették Varsóban, ellenben a németeket, túlzás nélkül szólva, gyűlölték. Volt idő, amikor veszedelemmel járt az utcákon németül beszélni, mert néhány heves ifju megállította az embert az utcán:

— Hallja, ha nem akarja, hogy letessük, akkor ne beszéljen németül.

Urinő a külvárosi korcsmában

(A titokzatos mulatság. — Az eltűnt téri tisztése. — A háború tragédiáiból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

Egyik kisebb külvárosi vendéglőnek a napokban, egy délután különös látogatója volt. Sűrűn lefátyolozott uriasan öltözött, fiatalasszony állított be kora délután a helyiségbe, asztalhozült s a vendéglős csodálkozó pillantásaira kijelentette, hogy mulatni akar. Italt rendelt, nótára gyújtott és hamarosan hangos lett a kis vendéglő. A jókedvű asszony egymásután ürítette a poharakat és valósággal szórta a pénzt.

A korcsmáros eleinte szívesen szolgált neki a vendégét, később, mikor az asszony valósággal szórta a pénzt, gyanusnak tetszett előtte a dolog s nagyon megörült, amikor az utcán egy aradi detektívet látott meg, aki éppen arra haladt. Kalapját vette, utána sietett s elmondta neki a történeteket. A detektív könnyen talált alkalmat arra, hogy az asszonnyal szóba elegyedjen. Először azt akarta megtudni, hogy kicsoda s hogy miből tellik a mulatságra.

— Amíg az erszényemben pénz van, addig mulatok — mondta az urinő a detektívnek. — A pénz az enyém s azt csináljak vele, amit én akarok. Három nap előtt vettem fel a férjem fizetését és ez elég innivalóra futja.

Majd megmondta az asszony férjének — egy aradi tisztviselőnek — nevét és mindjárt hivatalos okiratot vett elő, mely arról szól, hogy férje hivatalától a fizetést tényleg felvette. Most már arra iparkodott a detektív az asszonyt rábírní, hogy hazamenjen. Mikor ez is sikerült, ajánlottott kísérlőjének.

Otthon az asszonyt két kis gyermeke és nővére várta. A gyermekek kétségbeesett sírással fogadták anyjukat, aki mindjárt le is feküdt. Az asszony nővére pedig kétségbeesve panaszolta a detektívnek:

— Nem tudom mit csináljak a hugommal. Férje a háború elején bevonult és legutóbb Przemysl védői közt harcolt. Mióta a vár elesett, semmiféle értesítést nem kaptunk róla. Az én szerencsétlen hugom erőnek-erejével azt hajtogatja, hogy férje az utolsó nagy kirohanáskor — amikor 10.000 emberünk maradt a csataterén — elesett Folyton erről beszél és folyton sír. Nem tudjuk megnyugtatói. Már kétszer történt meg, hogy felvette a férje fizetését és elmulatta. Akkor azonban reggel elment és estére hazavetődött. Most, három nap előtt hagyott itt bennünket s azóta se éjjelünk, se nappalunk. Kétségbeesetten keressük mindenütt,

de sehol sem találtuk. Most legalább meg vagyunk nyugodva, mert attól tartottunk, hogy valami baja történt.

A detektív tanácsára most orvosi kezeléssel igyekeznek megnyugtatói a felzaklatott lelki urinőt.

Angol aggodalmak a németek ereje miatt.

(A nyugati frontról vontak el csapatokat Mackensenhez? — Általános angol védkötelezettséget sürget a Times.)

Zárvati tudósítás.

Berlin, augusztus 4.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Pétervárról: A következő hivatalos jelentést tették itt közzé: Ugy látszik, hogy a német erősítéseknek a francia határtól az orosz frontra való küldése július utolsó hetében kezdődött meg, amikor Mackensen seregét a Wispra völgyében erősen szorongatták és a Narew melletti harcok sokáig elhúzódtak. Ez az orosz siker arra kényszerítette az ellenséget, hogy friss csapatokat vonjon el a nyugati frontról, amely tény kedvező feltételeket teremtet szövettségeseink aktív hadműveletel számára.

A Times vezércikkben foglalkozik ezzel a táviralattal s annak tartalmát nagyon különösen találja. Azt hiszi, hogy ha ilyen hivatalos táviratok közzététele csakugyan szükséges, akkor kell, hogy a nyugati és a keleti felőlős katonai intézőségek között az összeműködés hiánya álljon fenn. A nyugati harc terezen az offenzíva felvétele nem attól függ, hogy bizonyos német hadtesteket a keleti harc tereze szállítottak-e, hanem attól is, hogy a nyugati német hadsereg állásainak és felszerelésének ereje az általános offenzívát jelenleg tanácsossá teszi-e?

A lap bizonyítani igyekszik, hogy a németek helyzete nyugaton meggyöngyült. Kívánja, hogy az angol hadvezetőség hozza nyilvánosságra azonnal a németeknek mindkét fronton való erejét. Ezenkívül szükséges, hogy a szövetségesek vezérkarai között szorosabb kapcsolatok létesüljenek. Asquith a szövetségesek közti szíves viszony tovább fejlesztése érdekében jelentse ki nyíltan, hogy mit tett Anglia a háborúért.

A lap megismétli követelését. Hívják nyomban össze a parlamentet a szövetségesek bizalmának fokozása végett, ami egyedül a védkötelezettség behozatala útján válhat lehetségesé.

Kiűrik Reims?

Hamburg, augusztus 4. A Hamburger Fremdenblattnak jelentik Gentből, hogy a Tribune de Genève a következő táviratot kapta Párisból: A francia kormány a németek szakadatlan ágyuzása következtében parancsot adott ki Reims kiűrésére.

Belgium és Franciaország ügye elválaszthatatlan.

Páris. Poincaré köztársasági elnök a belga királyi párral való találkozásával alkalmával kijelentette, hogy Belgium ügye elválaszthatatlan Franciaországtól.

Elesett olasz tábormegvezetők.

Lugano. Az legutóbbi isonzi harcokban Tombi és Amadei vezérőrnagyok súlyosan megsebesültek.

Iwangorod nyugati részét elfoglaltuk.

(Nyolc erődből három a mienk. — A Visztula jobb partját még védik az oroszok. — Az utolsó permanens Visztula-híd.)

— Tavaszi tudósítás. —

Bécs, augusztus 4.

Iwangorod — amelynek a Visztula nyugati partján levő erődjait (mint Höfer jelent) ma elfoglaltuk — kizárólag katonai erődítés. Az erődítésen belül csak katonai célokra szolgáló épületek vannak, míg a várövezetben jelentéktelen helységek. A vár ott fekszik, hol a Wieprz folyó a Visztulába torkollik. Mind a két folyó elég tekintélyes akadályt alkot, melyek áthidalása a rossz ezekérutak miatt igen nehéz, de áradásnál még teljesen lehetetlen. Ezen a két folyón a várövezetben belül, az utak és vasutak mentén hidak vannak építve. A legközelebbi permanens híd, mely a Visztulán át visz Krakónál, tehát 200 kilométerre, a másik meg Varsónál, 100 kilométer távolságra van Iwangorodtól. Ezek a körülmények eléggé megvilágítják a hidak különös fontosságát. Sikerünk pedig egyúttal azt is jelenti, hogy az oroszoknak már csak egy permanens hidjuk van a Visztulán: Varsónál.

Iwangorod ezenkívül fontos vasuti gócpont is. A Visztula balpartján — amely immár a mienk — a Kielec-től, Radomra át vezető kettős vágányú vasut végállomása, amíg a jobbparton a lublini, bresztliovszki és varsói vonalak egyesülnek. Iwangorod tehát fekvésénél fogva igen fontos támaszpont a Visztula és Wieprz védelmének.

A vár közelében operáló hadsereg biztosan változtathatja a folyóknál levő állásait, míg az ellenfél előtt mindkét folyó előtt az előerdők által el van zárva. A Varsótól való távolság eléggé hátrányos a Visztula-vonal védelme szempontjából is ezért igyekeztek is ezen egy segíteni, hogy mindkét erődöt a Visztula jobb partján fekvő vasuti vonallal kötötték össze.

Az erődítés a Visztula jobbpartjánál levő kiszögélésből, a balparton fekvő első erődből és a Visztula mindkét partján elhúzódó övezetből áll.

A Visztula jobbpartján levő kiszögélés egy régi módi, ágyúvédelemre berendezett főkomplexumból áll, a melyik előgránsokkal van még megerősítve. Ezen övezeten belül van egy nagy kaszánya és több más katonai épület.

A balparton fekvő előerdő, tüzérségi erődítés. Az erőd fokai ágyúvédelemre vannak berendezve. A várövezetben 8 erőd van, még pedig öt a Visztula jobb és három a balpartján a hidaktól 2,5 egész 4 kilométer távolságra.

Miután a hidak a vár övezetéhez elég közel fekszenek, így az ágyútűzelésnek erősen ki van téve.

A várövezetben 1880 vége felé kezdték meg a végleges formában való átépítést. A Visztula balpartján levő öt kivételével, a többiek mind tüzérségi erődöknek alakították át és a lakóházakat, lőszertárházakat úgy fedték be, hogy azok a gránátok elől biztonságban legyenek. Az öveket széles árkokkal vették azután körül. Érdekes, hogy a vár délnyugati részén levő vasuti pályatest védelemre van berendezve.

A 90-es években abból a szempontból indulva ki, hogy a szabadon álló és már megszűről látható várak az ellenségnek oly jó támaszpontjai, hogy soká ellen nem állhatnak, ezért alakították s ezáltal gyalogsági támasz-

pontnak tették meg Iwangorodot. A nehéz tüzérséget megszüntették és csupán egyes távolságra állítottak könnyebb ütegeket. Ezzel az intézkedéssel mindenestre elérték azt, hogy a kevéssé látható és jól elmaszkírozható ütegek megtámadása sokkal nehezebb feladat lett.

Miután a váröv sík, mocsaras és nehezen áttekinthető terepen fekszik, nem valami alkalmas hadiállás. A Visztula balpartján levő előtér nedves síkság, mely igen sokszor elárasztott terület, tehát erről az oldalról nehéz a támadás. Mindemellett sikerült csapatainknak a balparti erődöket: tehát a tüzérségi erődítést képező előerdőt, a várövezet három erődjét, továbbá a délnyugati vasuti pályatest védelemre berendezett vonalát és a közbeeső közműveket az ellenségtől elragadni.

A folyó jobb partján, az övtől 2—3 kilométerre, a terapot uraló dombok fekszenek, melyek már csak azért is kedvező tüzérségi állások, mert azokról a vár belsejébe lehet látni. A rossz fekvés és a vár körüli dombok, igen gyenge oldalai Iwangorodnak. Ezt ellensúlyozandó, már évekket ezelőtt tervezték az övezet kiszélesítését és pedig Wieprztől északra. Ezen munkákat még a háború kitörése előtt valószínűleg be is fejezték. Ezen öt 10 kilométer távolságra fekszik a hidaktól, így tehát 14 kilométer távolságra vívő ágyuktól is biztonságban van. Hogy most a Visztula nyugati partját birtokukban tartó csapataink támadásával szemben hogyan tud ellentánni a rossz fekvésű jobb parti övezet, azt rövidesen elváltik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: Várnay Jenő és Győző Alfréd közös jutalomjátéka „Támlásszék 10.”
Péntek: „Vándorfejszék” operett, bemutató előadás.

* A Varázskeringő Franciája kimondottan táncos szubrett szerep. Ligeti Margitnak bő alkalmat lett volna érvényesíteni az igazi szubrett sokoldalúságát. Fialat leány, most végezte a színiakadémiát. Úgyes színésznő, a kiben sok tehetség van arra, hogy jó színésznő legyen, igazi táncosnő és ez minden mozdulatán látható. Táncával és játékaival sok sikert ért el, szívesen tapsolták, hangja azonban kisterjedelmű, csak kisebb szubrett szerepek megoldására alkalmas, úgyessen bánik vele, temperamentumos sikkes játékaival sokat pótolhat. Járai Böske a hercegnő nagy szerepében distingválta felfogásával elismerésreméltó alakítást produkált. (W. K. dr.)

* Milyen lesz az új színtársulat? Aradon még nem jelentette be Szendrey Mihály színiigazgató, hogy mire készül ősszel, fenmarad-e konzorcium, vagy a régebbi társulati rendszert állítják vissza. Békéscsabán, amelynek színházát három évre Szendrey kapta meg, azonban már hirdeti Szendrey a szeptember 1-én megkezdődő szezont és ebből a hirdetésből az olvasható ki, hogy Csabán nem lesz konzorciumos színjátszás. A csabai előzetes színházi jelentésből egyúttal megállapítható, hogy a társulat új tagjai szeptember elsejétől a következők lesznek: Horváth Mici

operettszobrett, Csáder Irén anyja, Horvát Lenke énekes naiva, Ligeti Margit és Somogyi Emma énekesnők, Hidvégi Ernő hősszerelmes és rendező. A mai társulathoz Kiss Miklós, Virág László, Kiss Miklósné, Follinuszné Pataky Vilma válnak ki szeptember 1-én.

* A színház hírei. Várnai és Győző jutalomjátéka. Van-e Aradon színházba járó, aki e két név hallatára ne önként arra gondolna, hogy azt a sok derűt, amit a társulathoz ez a két kiváló erőssége szerzett, csakis szűfolt házzal honorálhassuk. A „Támlásszék 10.” bő alkalmat nyújt, hogy a közönség az estét a legjobb hangulatban töltsse el és ha valaki megérdemli a közönség legmesszebbmenő támogatását, úgy Várnai és Győző erre rá is szolgáltak, az előadásban résztvesz az egész személyzet. Pénteken a hó 6-án lesz a „Vándorfejszék” bemutató előadása. Zerkovitz gyönyörű zenéje, Mérei parádés szövege, állandóan szórakoztatást nyújtanak, a társulat nagy ambícióval készül az újdonságra, melyből különösen kiemeljük a 2. felvonásban előforduló Házipróbat. Ahol tűz, ének, akrobata mutatvány és több ehhez hasonló dolog fordul elő, az újdonságban közrejelők Sz. Rontai Boriska, Járai Böske, Borosnyai, Benkőné, Pataky Vilma, L. Kiss Mariska, K. Pongrácz Matild, Győző, Kertész. Barics, Járai S. Várnai, azonkívül az egész személyzet. — Vasárnap előadások. Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárral a „Tiszavirág” nagy hatású operett kerül színpadra a már ösmert szereposztásban míg este 8 órakor rendez helyárral a „Vándorfejszék” nagy operett kerül előadásra.

* Sláger-műsor az Apollóban. (Don Juan szerződése.) Az aradi publikum mindig elsőrangú műsort élvezhet az Apolló-színházban, de olyan gazdagon összeállított programja az Apollónak is már régen volt, mint amelyet csütörtökön mutat be. A szenzációs slágerek egész sorából áll az Apolló új műsora, amelynek kulja egy gyönyörűen megkonstruált fantasztikus filmjáték: Don Juan szerződése. Ez a megkapó, színesen megírt darab a filmművészet legszebb alkotásai közé tartozik. Hasonlóan nagyértékű az új műsor másik slágere, A vörös golyó. Ez a háromfelvonásos büntügyi dráma a legizgalmasabb eseményekből áll s a legsikerültebb detektívdrámákra emlékeztet. A műsoron látjuk Lipót Salvator főherceget és a családját. Nagyon kedves ez a kép. Még más érdekes képek egészítik ki az Apolló csütörtöki új programját. 3

* Az utolsó kötelesség. (Drámai sláger az Urániában.) A színház tegnapi bemutatójának sikere a várakozást is felülmúlta. A közönség meghatódva nézte a szerencsétlen mérnök szomorú életküzdelmét, mely tevékenységével és szenvedésekkel nagy csalódások egész sorozatával tette tőrhetetlenő az életét. De felemelő volt az a hősi viselkedése, az a nemes gondolkodás, mellyel a vak ember helyet csinált felesége udvarlójának, hogy ezáltal az asszony és a gyermek részére nyugodt megélhetést biztosítson. Így járnak el a mesebeli martirok, akik vérző szívvel mondanak le a családi boldogságról, hogy ezzel nagy szeretetüknek így állítsanak emléket. Igazán nős kötelességet teljesít ez az ember, mikor a golyó átjárja agyát: feláldozza életét szerelmé és gyermeke boldogságáért. A gyönyörű dráma után szinte üdítőleg hatott a háború képe egy gyermekszobában, tolvaj bájos, kedves ötlettel, humorral és jókedvvel. — Az ellenséges frontról felvett hiteles harctéri felvételeket legközelebb mutatja be az Uránia. 5

Varsónál bekerítés fenyegeti az oroszokat.

(Woysch csapatai elvágják a varsó-iwangorodi vasutat. — Felgyújtják az oroszok Varsót. — Nikolajevics Miklós a visszavonulásról.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Stockholm, aug. 4.

A Stockholmi Dagblad párisi levelezője szerint a francia lapok nap-nap után várják Varsó elesének híreit. Mindamellett remélik, hogy az orosz hadaknak sikerülni fog a bekerítés veszélyét kikerülni.

Az oroszok felgyújtják Varsót.

London. A Daily News a szigorú cenzura ellenére közli, hogy Londonban elterjedt hírek szerint az oroszok felgyújtják Varsót, ha kénytelenek lesznek azt feladni.

Köln, augusztus 4. A Kölnische Zeitung tudósítójának távirata szerint a milánói Secolónak azt jelentik Londonból, hogy az angol fővárosban növekvő aggodalommal figyelik annak a tragédiának a fejleményeit, a mely Varsó körül lejátszódik. Mint mindig komoly események idején, az angol cenzura most is túlságosan szigorú s nem bocsát keresztül híreket, a melyek a keleti harctérről jönnek. A londoni lapoknak mindössze annyit szabad közölniök, hogy Miklós nagyherceg fővezér eddig még ura a helyzetenek Varsóúat és az orosz hadvezetés biztonra veszi, hogy az egyesült német, magyar és osztrák hadak teljesen ki fogják verni a lengyel főváros alá jutnak. Az orosz vezérkar úgy döntött, hogy Varsót csak a végső esetben áldozza fel s ebben az esetben is csak azután, ha a város teljesen ki lesz érvényre. Valószínű, hogy Varsó ugyanolyan sorsra fog jutni, mint Moszkva 1812-ben.

Háromszázezer ember elmenekült Varsóból.

Berlin. Varsó kilencszázezer főnyi lakosságából háromszázezer elmenekült. Az intelligencia be akarta várni a németeket, a bombázástól és ágyudöngéstől azonban mégis elmenekültek.

Olasz erőkezéredés Varsó veszté miatt.

Lugano. Varsó kiürítésének híre az olasz közvéleményt mélyen megrendítette. Milánóban a lapok különkiadásban hozták mag a szenzációs hírt. A rendőrség azonban a rendkívüli kiadásokat elköveti. Azokat, amelyeket már forgalomba hoztak a nyilvános helyiségekben, kitépték az olvasók kezéből.

Riga elfoglalására számítanak az oroszok.

Stockholm, augusztus 4. A svéd újságok Mitau bevételének nagy fontosságot tulajdonítanak és számolnak Riga közeli elesével.

Péttervár, augusztus 4. Rigai jelentés szerint az összes Rigában tartózkodó külföldieket letartóztatták. Az orosz újságok máris átköltöztek Rigából Ravalba, a lett újságok pedig nem jelennek meg.

Előnyomulásunk hatása Oroszországban.

Kopenhága, augusztus 4. A Politiken jelenti Péttervárról: Itt nagy megdöbbenést keltett Lublin és Cholm elesének híre. Ot nappal ezelőtt a hivatalos jellegű Russkij Invalid még azt írta, hogy Lengyelországban a

meglepetéseknek vége van s Lengyelországot vagy kiüritik, vagy végéig védelmezik. Az ellenség további előnyomulása azonban nem lehetséges. Epen ezért hatott annál leverőbben az ellenséges offenzíva folytatása és sikere Lengyelországban.

Péttervár, augusztus 4. A Rjoes jelenti: A főparancsnok rendeletet bocsátott ki, amelyben óva inti a lakosságot szoktól a hamis híresztelésektől, amelyek szerint az orosz hadsereg visszavonulását árulás idézte volna elő.

Kivertük az oroszokat utolsó bukovinai állásukból.

Bukarest. Az „Universul” tudósítója jelenti Mamornicáról:

A péntekről szombatra hajló éjszakán az osztrák-magyar csapatok Mahalától északnyugatra, hatalmas oldalátmadást intéztek az oroszok ellen. A támadás meglepte az oroszokat és az osztrák-magyar csapatoknak sikerült az orosz hárévonat közepénél az oldalátörés, ami nagy ijedelmet idézett elő az oroszok között.

A Lipcsei felé menekülő oroszok felgyújtották Novosielicában néhány zsidó házat. Ebben a pillanatban az osztrák-magyar tüzérség arapnel-esőt zudított az ellenségre, melynek sorában hatalmas pusztítást okoztak a tüzérség lövedékei. Egyszerre hatalmas eső bukkolt alá, mire mind a két rész n megszüntették a harcot, amit az oroszok felhasználtak arra, hogy esendben visszavonuljanak.

Az oroszok Bukovina azon részében, a melyet megszállva tartottak, mintegy 20—30 emberből álló őrszótat hagytak hátra, a hadsereg nagyrészt Besszarábia belsejében összpontosították.

Bukarest. Az „Universul” tudósítója jelenti Dorohoiból:

Atíghogy visszaérkeztem Radantz-ból, az atábbi érdekes eseményekről értesültem a besszarábiai fronton.

A német és osztrák-magyar csapatok heves támadásba menve át, az éjjel sikerült nekik az oroszokat ismét futásra kényszeríteni, a kik sietve üritik ki a még megszállva tartott legutolsó bukovinai helységeket. Szombaton reggel 4 órakor a barcoló telek hatalmas ágyuzásba kezdtek. Abban az időben, amidőn az orosz gyatóság visszavonult Besszarábia belsejébe, Orosz-Novosielica lán-gokban állott. Valószínű, hogy a helységeket a visszavonuló orosz csapatok gyújtották fel. Most megint a frontra utazom.

Orosz-Novosielicét felgyújtották.

Bukarest. Az „Universul” tudósítója jelenti Dorohoiból:

A dorohoi kerületbe ma néhány besszarábiai menekült érkezett, akik az orosz Novosielicában előforduló rémes tüzvész miatt hagyták el a helységeket. A menekültek könyes szemekkel beszéltek el azt a borzalmas nyomort, amelybe jutottak. Azt is siránkozva mondták el, hogy a kozákok nagyon sok tárgyat ellop-tak elindulásuk előtt. Ez a mostani

tüzvész, amely az orosz Novosielica negy részét elhamvasztotta, a második a bukovinai határon folyó háboru alatt. Hiteles információim szerint — folytatja a tudósító — a bukovinai határon az oroszok nem tejtettek ki erélyes ellenállást a nemet- és az osztrák-magyar csapatok támadásaival szemben és visszavonultak, mivel nem volt municiójuk, aminek megérkezését most várják.

Woysch tüzérsége elvágja az iwangorod-varsói vasutat.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Woysch vezérezredes hadseregének ágyui Domaszewből és Bodramoco magaslatairól a varsó-iwangorodi vasutvonalat tartják tűz alatt és ezzel elvágja az oroszoknak a front mögötti fontos mochi-rozó vonalat.

Nikolajevics Miklós még nem akar békét.

Szófia. A Kambana jelenti: Az orosz főhadvezér kijelentette, hogy az oroszok visszavonulása szükség esetén teljes rendben fog megtörténni és a béketárgyalások csakis kedvezőbb körülmények között fognak megindulhatni, mert addig a belügyi helyzet is meg fog szilárdulni.

Az orosz erődvonal tarthatatlan.

Hága. A Times írja: Az oroszok visszavonulása a világháboru legragyogóbb teljesítménye volt. József Ferdinánd főherceg Mackensen és Woysch vezérezredesek hadseregeinek egymásutáni részletátmadásai, majd a bekövetkező nyugalom Nikolajevics nagyherceget megtevesztették és hamis irányban vezették. Az orosz erődök védelmére százezer ember lenne szükséges, kiket az oroszok sohasem kapnának vissza, mert a központiak ágyui ellen az erődök tarthatatlanok. Eljöhét az a pillanat is, a mikor Oroszország nyugatról fog kérni segítséget. A nyugati hatalmak azonban képtelenek lesznek segíteni.

Hága. Staal hollandiai exhadügy-miniszter egy hirtudósító előtt kijelentette, hogy abban az esetben, ha a központiaknak sikerül északon Varso és Iwangorod közt előnyomulni, akkor az oroszokat átkarolják. Az oroszok leverése után a szövetségesek Oroszországgal fognak leszámolni.

Varsó kiürítésének hatása az orosz közvéleményre.

Amsterdam. Poliwanow hadügyminiszter bejelentése a damában Varsó és a varsói kerület birtításáról Pétterváron deprimálólóg hatott. Magakra a képviselőkre is rossz benyomással volt. A nem beavatottakat megdöbbenettette. Féltnek, hogy a hír a közvéleményre nagyon rossz hatással lesz.

Mackensen és József Ferdinánd döntő sikere.

London. A Daily Telegraph katonai szakértője írja: A legnyugtalanítóbb hír északról Mackensen kombinált hadseregeinek előnyomulása. Ez a veszedelmes hadvezér minden technikai akadály és veszteség ellenére szakadatlanul erős nyomást gyakorol a frontnak ötven mérföldnyi részére. Mackensen támadási terve arra irányul, hogy az oroszokat valósággal körülkerítse. Sajnos, megerősítik azt a hírt is, hogy Macken-

sen balszárnyán József Ferdinánd főherceg megerősített osztrák-magyar hadserege bevonult Lublinba és megkerülte Alexejew hadseregének jobbszárnyát, míg az orosz balszárnyon a németek hasonló térnyerséghez jutottak és elvágták a Kievvél való vasuti összeköttetést. Mackensen hadseregének frontja csak százhatvan mérföldnyire fekszik a varsó-breszt-litovszki vasutvonalától délre. Ez a vasutvonal életere a Visztula-hadsereg összekötő vonalainak.

ségünk két nehéz olasz űteget pozdorzává lőtt.

— Negyedik feladata a repülőnek, hogy hargoljon a levegőben. A repülőgép gyorsan halad a máskülönben is rossz ól, igen sokszor előfordul, hogy az ellenséges repülő alulról ágyu, gépfegyver és puskatűzzel nem lehet elűzni. Ilyenkor nemritkán önmaguk feláldozásával a mi repülőink vögzik el ezt a feladatot, felszállnak, közelébe férköznek az ellenséges repülőnek a azt gépfegyver és puskatűzzel támadják meg. *Légi harc fejlődik, a harcnak az a neve, amelyhez a legedzettebb idegekre van szükség ...* Hogy mit jelent az ilyen légi harc, azt elképzelhetjük: a levegő nem a legbiztosabb működési hely, a gép stabilitásának is vannak határai, ha aztán ehhez hozzávesszük, hogy alulról ágyuval, gépfegyverrel, puskával lövik az aviatikust, mellette, vagy felette ellenséges repülő kering, aki szintén tűz alatt tartja a gépet, akkor tudjuk mit jelent ez a két szó: légi harc. Az északi harctéren legutóbb megtörtént, hogy egyik pilótatisztünk órák hosszat keringett az ellenséges állások felett, nem zavartatva magát az ellenséges tüzelés által. Végre egy ellenséges repülő emelkedett feléje, körülbelül háromezer méter magasságban és saját magát is halálra szánva „Sturzfluggal“ ereszkedett le a mi gépünk felé. A pilótatiszt az utolsó pillanatban, a motor kattogása által lett figyelmes a veszélyre, de nem vesztette el hidegvérét, egy hirtelen mozdulattal oldal kormányozta gépét s azonnal gépfegyvertűzet indított az ellenséges aeroplánra, amelyet leszállásra is kényszerített.

— Bizony halálmegevetés és vasdeleg nélkül senki sem lehet pilótatiszt. De a mi aviatikusaink mindkét kellelkel rendelkeznek. Élénken illusztrálja ezt az olasz hadszíntéren kifejtett tevékenységük. 3000—3500 méter az a magasság, amelyen túl egy katonai aviatikus nem emelkedhetik, ha használható munkát, felderítést akar végezni. Már most azonban az olasz Alpok, a csucok, amelyeket az ellenség tart megszállva, 2800—3000 méter magasak s így 500—700 méterről éri az aviatikust a tüzelés, amidőn a oszások felett elrepül. Az aviatikusnak ezen kívül, hogy leszállhasson, alkalmas sík területre van szüksége, ilyen azonban az olasz hadszíntéren csak igen kevés van s így ha a gépet motorhiba éri fenn a levegőben, a bátor pilóta nem egyszer halál fia.

— Igen érthető és természetes, hogy percentage kifejezve az összes fegyvernemek közül az aviatikáé a legnagyobb veszteség. És mégis, dacára annak, hogy sem az avanszman nem jobb, sem más rekompensáció nincsen, tömegesen jelentkeznek tisztjeink aviatikusoknak: már ma is ez az elit fegyvernem, amely egész embert, bátor szívvel kíván.

Uzelac ezredes repülőink munkájáról

(A pilótatisztek tevékenysége. — Nehéz szolgálat az olasz harctéren. — Elpusztított ellenséges nehéz űtegek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott az osztrák-magyar monarchia hadseregének egyik legérdekesebb és legnagyobb egyéniségével: Uzelac ezredessel, az aéro-csapatok parancsnokával. Az ezredes kíséretében volt adjutánsa, Weldin Vilmos, az aradi 12. huszárezred kapitánya, aki a háború folyamán pilótává képezte ki magát s ma kiváló repülőgárdánk egyik legbátrabb, leg-snejdigabb tagja.

Uzelac ezredes neve ma már fogalom katonai körökben. Ő volt az, aki tulajdonképpen hadi-aviatikusokat megerősítette, szervezte s hogy ezt a kiváló érdemét legfőbb helyen is mennyire méltányolják, annak jelé az a fényes karrier, amelyet az aránylag fiatal ezredes rövid idő alatt megfutott. Amikor neve az egész országban ismerős lett, még kapitány volt: akkor végezte primitív gépén híres repüléseit Bécsből Budapestre, majd később Bécsből Ujvidékre. Ezután bízták rá a katonai aviatika megszervezését s ő csodás, óriási energiájával, nagy szervező talentumával, fáradhatatlan munkásságával ugyszólván a semmiből állította elő azt a repülő testületet, amely ma disztes és büszkesége a hadseregnek. A katonai repülőknél ma már külön kötelékük van, címük: „Luftabtruppen“ s parancsnokuk Uzelac ezredes. Uzelac folyton a fronton tartózkodik, ellenőrzi, vezeti a repülők működését, majd itt, majd ott jelenik meg, most az orosz hadszíntéren, majd Trólbau, majd a déli határoknál. Egy pillanatra sem pihen, még utazásait is arra használja fel, hogy organizációs ügyeket intézzen el. De nemcsak szellemi vezetője a repülőtestületnek, hanem mint repülő is elsőrendű s minden alkalmat felhasznál, hogy mint pilóta is hasznossá tegye magát, s a hadseregben jól tudják, hogy a legvakmerőbb, legbátrabb pilóta tiszt — maga Uzelac ezredes. Külseje is tanúságot tesz ezekről a tulajdonságairól, éles, fekete szeméből, határozott vonásából szinte sugárzik az energia, széles mellét a két legmagasabb katonai kitüntetés ökosíti: a vaskereszt és a hadiékimenyes Lipót-rend.

— Érthető okokból — mondotta az ezredes — csak általánosságban szólhatok aviatikusokról. Azt mondanom is felesleges, hogy ma az aviatika a legfontosabb fegyvernemek egyike. Az aviatikusnak legalább is legfontosabb feladata a felderítés. Ma a pozíció-harcok korszakát éljük, a végtelenül megnövelt frontoké. Az orosz front például a Keleti tengertől egész a román határig terjed,

megkerülni tehát lehetetlen. Ez az óriási hosszúságú front lehetetlenné teszi egyúttal a rendszeres felderítést szolgáló munkát. A gyalogság, vagy legtöbb esetben a lovasság végez ugyan felderítő munkát, de eljutva az ellenséges vonalig, azon nem tud áthátni, ott megtörik tevékenysége. Ez a felderítés tehát csak annyit állapíthat meg, hogy az ellenséges vonal hol fekszik. A hadvezérnek azonban tudnia kell, hogy mi történik az ellenséges front mögött. Ha az ellenség például a balszárnyon akar támadni, ott seregeket összpontosít, tartalékokat gyűjt, a mi hosszabb időt s a front mögött nagyobb mozgást igényel. A repülő azonban nem tartja fel az ellenséges vonal, keresztülhalad azon, látja a katonavonatok jövését menését, szembe látára vonulnak a trének, megállapíthatja ebből, hogy az ellenség hol készül nagyobb tevékenységet kifejteni.

— Második feladata az aviatikusnak, hogy az ellenségben kárt tegyen, hogy táborokat, vonuló csapatokat, katonai objektumokat bombázzon. Es ha a fizikai hatás nincs is meg mindenütt, a morális is nagy károkat okoz. Ha egy tábor, menetelő katonacsapat felett megjelenik egy repülőgép, már magában megjelenése, a gép kattogása is bizonyos nervozitást idéz elő, a bombák pedig, még ha nem is találják, nem egyszer pánikot okoznak.

— Harmadszor tényképez a pilóta, hogy az illetékes tényezők teljes, hű és pontos képet nyerjenek az ellenséges front mögött elterülő terepnek. Természetes, hogy ha valamely vezető pontosan tudja, hogy az ellenséges vonal mögött hogy néz ki a terep, a legpontosabban rendelkezhet is.

— Nemkevésbé fontos feladata a repülőinknek, hogy a tüzérségnek a belövésnél segítségére legyenek. Gyakran előfordul, hogy a tüzérség a célt nem látja, megfigyelőhelyet létesíteni pedig nem lehet. Különösen az olasz hadszíntéren van erre sűrűn példa.

Tüzérségi állásaink előtt ott legtöbbnyire a kilátást már olasz területen levő magas hegyek záriák el, amelyeket az olaszok tartanak megszállva. Így az ellenséges gyalogsági és tüzérségi állásokat repülőink kutatják fel s aztán a levegőből rádiotelegramm útján igazítják a tüzérséget: a lövés most ennyivel rövid, ennyivel jobbra, most ennyivel hosszabb, ennyivel balra, míg az utasítások nyomán tüzérségünk belövi magát. A múlt hetekben ilyen módon tízeznégyszer lövéssel egyik aviatikus tisztünk segítségével a folgarial fennsíkron tüzér-

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkör a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Románia megnyitja a határt a gabonakivitelre.

(Uj vasutvonalak terményszállításra. — Játékbankot nyitnak Szinajában? — A török-bolgár határkiigazítás.)

Távlati tudósítás

Bukarest—Szófia, augusztus 4.

A tegnapi bukaresti minisztertanácsról a félhivatalos organumokban a következő kommuniké jelent meg:

— Tegnap délelőtt *Bratianu* miniszterelnök és hadügyminiszter lakásán a kormány összes tagjainak részvételével minisztertanács volt, amelyen a külügyi helyzet, valamint a terménykiviteli kérdés került megvitatásra. A kormány elhatározta, hogy az ország gazdaközönségének helyzetén segített, a terménykivitel megkönnyítése érdekében újabb sínparokot fognak a határ felé vezető utak mentén építeni.

Beavatott helyről közlik továbbá, hogy a román kormány a buzakiviteli tilalmat is fel akarja oldani, azonban az erre vonatkozó rendeletet mindaddig nem léptetheti életbe, míg a vasutigazgatóságok jelentése, a nélkülözhető vasúti kocsikra vonatkozólag, be nem érkeznek. A vasutigazgatóságok egészen új tervezettdolgoznak ki a szállításokra vonatkozólag.

Bukarest. *Bratianu* miniszterelnök lakásán tegnap minisztertanács volt, mely két óra hosszat tartott. A tanácskozáson a kormány valamennyi tagja megjelent. A miniszterek a külügyi helyzettel foglalkoztak.

Az entente külön követel a Balkánon.

Genf Párisból jelentik: Anglia, Franciaország, Oroszország és Olaszország külön követel megérkeztek Bukarestbe és Athénbe a négyes szövetség új és fényes ajánlatával.

Szinajába költözik a montecarlói játékbank.

Bukarest. A *La Roumaine* értesítése szerint a montecarlói kaszinót, a melyet a háború kitörése óta nem lehetett megnyitni, közelebből áthelyezik Szinajába. A *Roumaine Take Jonescu* lapja és így érthetőleg van intormátva a szóban tárgy kérdésben.

A román nagygyakorlatok.

Bukarest. Jelentették, hogy augusztus 17-étől három turnusban 20 20 napi gyakorlatra hívják be azokat a tartalékosokat és póttartalékosokat, akik az utolsó évben nem voltak gyakorlaton. Amint most félhivatalosan jelentik, a szabadságoltakat és más okból felmentetteket nem hívják be.

Két hétig lesz a király Szinajában.

Bukarest. A román királyi pár mintegy két heti tartózkodásra szombat Szinajába érkezett.

Gyorsvonat Bukarest—Bécs között.

Bukarest. augusztus 4. A mai naptól kezdődőleg Bukarest—Burdzjeni—Bécs között közvetlen gyorsvonat indult meg.

A török-bolgár határkiigazítás.

Köln. A *Kölnische Zeitung* értesülése szerint azok a hírek, amelyek a török-bolgár megegyezés létrejöttéről szólnak, nem felelnek meg a valóságnak. Kétségtelen azonban, hogy a két ország közti megértés létrejöhet. Arról, hogy a Törökország által kilátásba helyezett határkiigazítás milyen nagyságu, még nem jutottak hiteles részletek nyilvánosságra. Ez a kérdés, más fontos ügyek megoldásával együtt fog eldőlni. Ez a véleménye az illetékes német köröknek is. Bulgáriában nagy figyelemmel kísérik a fontos tárgyalásokat.

Félmilliárdos kölcsön Bulgáriának.

Köln, augusztus 4. A „*Kölnische Zeitung*“ szerint a diszkontó-társaság vezetésével német, osztrák és magyar bankcsoportok tegnap opciót kaptak az 500 millió frankos bolgár kölcsön első felére. Ez azt bizonyítja, hogy még a háború zavarai sem szünt meg a kölcsönös bizalom a német és osztrák pénzügyintézetek és a bolgár kormány között.

A bolgár-szerb ellentétek.

Szófia, augusztus 4. A szerb kormánylap, a *Semouprava* az entente legutóbbi tett lépéseinek hatása alatt azt írja, hogy Bulgária most éppen azt követeli Szerbiától, ami miatt két évvel ezelőtt kitört a két ország között a háború. Bulgária meg akarja alázni Szerbiát és ilyenformán a kibékülés teljesen lehetetlen.

Bulgária a törökökkel az entente-tal tárgyal.

Szófia, augusztus 4. A félhivatalos *L'Echo de Bulgarie*-ban *Radoslavov* miniszterelnök a következőképp nyilatkozik Bulgária magatartásáról:

— A bolgár kormány meggyőződése, hogy Bulgária érdeke az volna, hogy elhatározott semlegessége mellett kitartson, ami megfelel a hatalmak kívánásainak is. Én magam sem hittem azonban, amint ezt már mondtam, hogy ez örökké így maradjon. Hogy azonban akcióra határozzuk el magunkat, biztos előnyököt kell kapnunk, amelyek megfelelő rekompensációi legyenek az általunk hozandó áldozatoknak. Minden gondolatunk Macedónia felé száll, nem tudjuk elfelejteni az ottlevő másfél millió bolgárt. Romániában szintén egy félmillió bolgár él, Románia azonban megígérte az elkerülhetetlen határkiigazítást, amely a két ország egymáshoz való közeledését meg fogja alapozni. A Balkán-liga ujjafermentésével párhuzamosan most nem folynak tárgyalások, csak kétértelmű megbeszélések vannak hivatalosan: azok, amelyeket antanttal vezetünk és a törökökkel a tráciai vasut ügyében. (Pol. Hir.)

Berlin, augusztus 4. A *Berliner Tageblatt*-nak jelentik Kopenhágából: A *Nationaltidende* azt a hírt kapja Párisból, hogy francia felfogás szerint a török-bolgár tárgyalásokban a legutóbbi napokban a kettős szövetség javára kedvező fordulat történt.

Bulgária részéről az entente a jövőben legfeljebb kevésbé barátságos semlegességre számíthat.

Romániát csak Besszarábia érdekli.

Bukarest, augusztus 4. *Frunza Sándor* bukaresti egyetemi tanár, a román akadémia és a kulturliga tagja, ezzel a címmel: *Romania Mare* (Nagy Románia) röpiratot adott ki, amelyben felszólítja a román közvéleményt, hogy minden figyelmét Besszarábiára irányítsa a melynek román lakossága évtizedek óta a legsiralmasabb gazdasági, politikai és nemzeti-ségi helyzetben van. *Frunza* azt fejtegeti, hogy elég sokáig tartott a játék Románia legélethevőbb érdekeivel, most már legfőbb ideje, hogy energikusan és komolyan oldják meg azokat a kérdéseket, a melyektől Románia civilizációja és jövője függ. A röpiratot több újság hosszabb cikkben méltatja.

Hazatérnek Szerbiából az internáltak.

— Szerb—osztrák—magyar foglyok kicserélése. —

Brassó. A belügyminiszterium a fogarasi m. kir. állami ménesuradalom alsószombatfalvi intézőségének és ménestelepének ősi kastélyát és parkját a kieserült szerb internáltak megfigyelő helyül és belépő állomásul berendezte. A Fogarastól 12 kilométerre fekvő hatalmas kastély és park 1000 személy befogadására alkalmas. A fertőzött országokból hazatérő foglyokat 21 napig az elzárt alsószombatfalvi kastélyban és parkban tartják megfigyelés és gondozás alatt. A hazatérőket kiterjedt egészségügyi apparátus várja és gondozza. Mult hó 30-án jött meg az első internált transport, 201, személy, tulnyomó részben asszonyok és gyermekek. Elzárt vonat hozta őket a vöröstoronyi szoroson át, Románián keresztül Alsószombatfalvára, mely a Szeben és Fogaras közti vonalon fekszik. A vonat városok és központok érintése nélkül érkezett. A férfiak 16 éven aluliak és 50 éven felüliek. A 201 személy között a legkülönbözőbb foglalkozásúak találhatók. A férfiak között vannak ügyvédek, kereskedők, utazók, gépészek, iparosok, nap-számosok és két drótosztót a Szepességből. A nők a fent közölt foglalkozású férfiak családtagjai.

A hazatért internáltakkal való érintkezés szigorúan tilos. A ki a közelükbe merészkedik, ki van téve annak, hogy 21 napig szintén megfigyelés alá kerül. A 21 napos terminus a Szerbiában uralkodó kiütéses tifusz miatt van. A napokban érkezik ugyancsak Alsószombatfalvára a második transport, 600 személy, melynek tagjai között állítólag sok magyar artistaleány érkezik.

Harmincnyolc koci fémet gyűjtött össze eddig Aradon a gyűjtőkoci. A fémgyűjtés nagyszorú eredményéhez járulnak ezenkívül a vidéki egyházak részéről felajánlott harangok. Ma a kisperegi református egyház értesítette a katonai parancsnokságot, hogy a presbiterium Szondy Géza esperes indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a kisperegi református templom harangjait, amelyeket 1848-ban is odaadtak a hadviselés céljaira, átengedik a hadseregnek.

Oroszország katonai csődje.

(Varsó stratégiai jelentősége. — Óriási hibák az építésnél. — Eltecsérelt milliárdok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 4.

Huber Győző őrnagy, a legkiválóbb magyar katonai szakiró a következőképp határozza meg Varsó stratégiai értékét:

Varsó, Novogeorgievszkkel! és Zegrzeval egyetemben, Oroszország legerősebb vára.

A lengyelfelkelés leverése után 1881 szeptember 8-án, a győztes Paskievics orosz tábornok azzal büntette meg Varsó lakosságát, hogy az ő költségekre építette fel az Alexandrica citadellát. Praga nevű külvárosa a Visztula jobb partján van és a balparton fekvő lengyel fővárost, melynek egy millió a lakosa, két hatalmas hid köti vele össze.

Az Alexandrica citadellához, a nyolcvanas években fokozatosan még hat új erődöt építettek. 1887-ben, amikor a monarchia háborúval fenyegette Oroszországot, Varsót hatalmas tábori erődde fejlesztették. Az erődök számát tizenegyre emelték és két övben építették ki. Praga külváros körül négy előretolt erőd létesült és a várost magát sáncokkal vették körül.

A kilencvenes évektől kezdve az orosz hadvezetőség egyre nagyobb figyelmet fordított Varsó várának modernizálására és ma Varsót két, zárt erődív veszi körül. Hogy mennyire fontosnak tartották az oroszok Varsót, kitűnik abból is, hogy békében már három hadtestparancsnokság székel benne és ezeken kívül a katonai kormányzóság. A helyőrség körülbelül 50.000 emberből állott. Az orosz vezérker azonban nemcsak erős várak szánta Varsót, hanem még messzebbre ható szerepet is jelölt ki neki. A tábori erődnek az a feladata, hogy erődövein kívül rendkívül nagy csapatok legyenek elhelyezhetők és ezek tehát mint egy megerősített táborban legyenek. Az orosz hadvezetőség ezért stratégiai kibővítette és Novogeorgievszk valamint Zagrze bevonásával megalkotta a „varsói erődítési rajont”. Ez olyan terjedelmű, hogy több hadsereg elfér benne, ott gyülekezhetnek, menedéket talál, szervezhetőek és ha készen áll, akkor a rajonból kiüríthet és támadólag léphet fel. Olyan harcéri helyzetre gondoltak, mint a mostani.

Az erődök technikai erőssége igen nagy és a legmodernebb erődítési tudomány alapján készültek.

A részletekről semmit sem lehet tudni, mert az oroszok nagyon érzékenyek a katonai titkok megőrzéséhez. Lössen a tekintetben minden államot felülmúlnak. Az erődök belfegyverzéséről se tudunk biztosat, csak annyit, hogy tüzérségi anyagukból sokat elvitték a harcerekre.

Egy óriási hibája van Varsónak és ez az, hogy a városok nagyon közel vannak a városokhoz. A belső öv közvetlen mellette a külső ettől 2—3 kilométernyire vonul el. Ha az ellenség nehéz tüzérsége a külsővet lövi, akkor már veszélyben van a belső, sőt maga a város is. Ezt akardinális hibát az oroszok most a háború alatt azzal akarták jóvá tenni, hogy Varsótól távolabbra is építettek nagy sietséggel védelmi állásokat, de Blonielnél a németek ezt már áttörték.

Amilyen szerencsés gondolat volt Varsóból erődített rajont alkotni, olyan helyrehozhatatlan hibát követte el a gondolat végrehajtásánál. Milliárdokat dobtak ki haszontalanul. Ha az oroszok kiürítik Varsót, akkor csak a háború előtt elkövetett óriási fortifikációs munkákat eredményként akariák feltüntetni. A Ruszki Invalid csak szép szavakba burkolja azt a tényt, hogy Varsó és a hozzá tartozó óriási rajon, ami a nyári pénzbe került, nem egyéb, mint fondus perdas.

A szövetségesek részére Varsó birtoka nagy jelentőségű, mert Oroszország legbatalmasabb politikai és stratégiai mentő vára kerül a kezükre. Már a Varsóban összefutó sok vasútvonal mutatja a vár állami és katonai

jelentőségét. A cár hadserege Varsó elcsatásával igen elszegényedik és innen vezet az ut Oroszország teljes katonai csődjéhez.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.
(Táviroda, cenzurálva.)

London. A Morningpost vezércikében ezeket írja: Mialatt az oroszokat kiszorították Lengyelországból, a szövetségesek ez alatt nyugaton denzívában voltak. Az ellenség keleten nyugodtan koncentrálódhatott Oroszország leverése után a németek várható nyugati koncentrációja Franciaországot fenyegeti. Mindemellett remélhető, hogy Franciaország nem hallgatja meg a német bekezdéseket.

Madrid. Franciaországból visszatért magas állású személyiség megerősíti azt, hogy Franciaországban a pesszimizmus folytonosan növekedik. Poincaré elnök látogatásakor a fronton a katonák ezt kiáltották: — Békét mindenáron! Ezt hallva Poincaré beszüntette a front inspicuálását.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A léposzteresen kiépített iwangorodi erődök elfoglalásában az oroszok rész harmincfeleseké. A nehéz mozsarak nagyszemű tüzérségi előkészítése után a támadó erdélyi csapataink az orosz léposzteres állásokból nyolcszoros tüzet kellett kiállniok. A zsákmányolt ütegek nagy száma mutatja, hogy az oroszok erős ellentállást fejtenek ki és nem önként adják fel állásaikat.

Stockholm. A Tagblad jelenti Pátervárról: Az ötödik és hatodik orosz gárdaezredet Helsingforsba küldték a helyi zavargások elfojtására. Christiansladtban a finn torradalmárok légberöpitették a löporraktárt.

Berlin. A bolgár-török megegyezést aláírták. A szerződés értelmében Törökország átengedi a Drinápolytól nyugatra eső területet és a dedeagácsi vasútvonalat Bulgáriának.

Genf. Embrioux környékén két aeroplán harcabbocsátkozott egy Zepelinnel. A légi harcban egyik aeroplán lezuhant.

Oroszország belső válsága.

(Véres tüntetések a kormány ellen. — Együtt marad a дума.)

Távirati tudósítás.

Berlin, augusztus 4.

A Vorwärts orosz forrásból a következők értesül: Másodikán Kostromában három textilgyár munkásai sztrájkba léptek. A sztrájkolók az egyik nagyobb térségen gyűlést tartottak, amikor a katonaság és rendőrség rájuk rontott. Óriási dulakodás keletkezett. Valóságos harc fejlődött ki. A rendőrök és katonák a sztrájkoló munkásokra sortűzet adtak, minek következtében három munkás meghalt és tizenkettő megsebesült. Negyvenegy munkást letartóztattak és néptelkelőkkel őriztették őket és ezek a munkások közül huszonötöt szabadon bocsátottak. A katonák kijelentették, hogy mikor sortűzet vezényelték, akkor ők a levegőbe lőttek.

Stockholm. Goremykin biztosította a szeniorkonventet arról, hogy a

duma most már a béke megkötéséig permanenciában marad.

Kopenhága. Pátervár katonai kormányzója a думаülés tartamára a politikai egyesületeket bezáratta.

Gróf és trafikoszó.

(Jelenet egy dohánytőzsdében.)

Bécs, augusztus 4.

Erdekes pert tárgyalt tegnap a józsefvárosi kerületi bíróság. Tarnowski János gróf ügyét, akit becsületsértéssel vádolt egy bécsi trafikoszó, Bardon Eliz.

A panasz szerint az eset január 17-én történt. Tarnowski gróf beállított Bardon asszony trafikjába és ott oly illetlenül viselkedett, hogy a trafikoszó rendreutasította. A gróf erre ékeletlen haragra gerjedt és kutyakorbácsot emelve, így rivallt rá a tőzsde tulajdonosnőjére:

— Bécsi bagással!

Pár nappal az eset után Tarnowski gróf a rendőrigazgatóságnál feljelentést tett Bardonné ellen, azzal vádolta őt, hogy szóváltás közben hazaáruló kijelentéseket tett. A trafikoszó ellen megindult az eljárás, de a nyomozás során a gróf vádjai alaptalanoknak bizonyultak. Bardon Eliz az ellene megindított eljárás után becsületsértés és hazaárulással való hamis megvádolás miatt pert indított Tarnowski gróf ellen.

A tegnapi tárgyaláson a vádlott gróf nem jelent meg és ügyvédje utján a tárgyalás elhalasztását kérte. A bíróság a gróf kérelmét elutasította és elrendelte a bizonyítási eljárást. Ennek során Ruhm József tanu, aki a gróf és a trafikoszó között lezajlott incidens alkalmával történetesen a dohánytőzsdében volt, azt vallotta, hogy Tarnowski gróf a szivarválogatásnál kiköpött és olyan megjegyzéseket tett, hogy ő felszólította, viselkedjék tisztességesen. A gróf erre nekiment, bécsi szemétnek nevezte és egy rövid ostorral megfenyegette. Tanu megerősítette, hogy a trafikoszó a grófot egy szóval sem bántotta meg. A bírónak arra a kérdésére, mi igaz abból, hogy a trafikoszó hazaáruló megjegyzéseket tett, ezt válaszolta Ruhm József, hogy egy szó sem igaz az egész vádból. Bardon Eliz mindössze annyit mondott Tarnowski grófnak:

— Hagyja a szivarjaimat és távozzon a helyiségeből!

A tanuként kihallgatott panaszos nő elmondta, hogy Tarnowski gróf csak nemrégiben azt a teljesen alaptalan feljelentést tette ellene a pénzügyigazgatóságnál, hogy megtagadta a szivarvizsgálatot.

Decker dr. bíró Tarnowski János grófot 300 korona pénzbüntetésre vagy tíz napi börtönre ítélte.

— A vezérkari főnök a királynál. Bécsből jelentik: A király ma mástisió és kihallgatáson fogadta Hötzendorfi Conrad báró vezérkari főnököt, aki édesanyja temetésére jött Bécsbe.

— Hegedüs Ede alezredes hivatalában. Arad város hatóságai és egész közönség örömmel értesültek ma arról, hogy Hegedüs Ede alezredes teljesen meggyógyulva ismét elfoglalta hivatalát és átvette az aradi térparancsnokság vezetését. Soká még katonai hatóság olyan szimpátiának nem örvendött a polgárság körében, mint az aradi, amióta a leg súlyosabb viszonyok közt Hegedüs alezredest küldte a hadügyminisztérium Aradra. A háború előtt már a legszeleesebb körök tisztelttel és szeretettel tekintettek erre az izigvéri katonatisztra, akinek melegen érző szíve és mindenkivel szemben mindig feltétlenül urj

modora bensővé tette azt a jó viszonyt, amelynek az állam és a hadsereg érdekében a polgárság és katonaság közt feltétlenül lennie kell. A közönség tudja azt, hogy a háboru roppant nehéz napjaiban, a legkritikusabb napokban, mikor nagy és országos érdekű kérdések elintézéséről volt szó, a város nem fordult olyan kéréssel és kívánsággal az aradi katonai hatósághoz, hogyha az a hadviselés, vagy a kincstár érdekeivel összeegyeztethető volt, azt ne teljesítse. Emlékeztetés, hogy milyen szorongó szívvel várta a közönség, hogy a fenyegető járványok leküzdésére a hatóság intézkedéseket tegyen. És tudtuk, hogy Hegedüs alezredes kezében jó helyen van sorsunk letéve, biztosnak éreztük magunkat, mert láttuk, hogy a katonai hatóság emberfeletti erőfeszítéssel építi a gátakat a reánk leselkedő bajok elé. Leküzdöttük az epidémiákat és hálával gondolunk Hegedüs alezredesre most is, hogy fáradsalmának kipihenése után, ismét a közjónak szentelt munkáerejét.

— A pápa békeakciója. Alig száradt meg a tonta a pápa most kiadott békeencikliáján s máris újabb békefelhívásnak tervével foglalkozik a szent atya. Varsó küszöbön levő elfogadását akarja alapul felhasználni, hogy egy újabb békefelhívással segítse elő a háborunak a téli beállta előtti befejezését. Bár kétségtelesen nemes és tisztelgőreméltó a hivatalos békefelhívás ezen fáradozása, mindazonáltal elvitázhatatlan naivság is csillan ki a gyakori és erélyes felhívásokból. A Vatikán önmaga is jól tudja azt, hogy hatalma és befolyása ma már árnyéka sem azon középkori óriási hatalomnak, mellyel császárokat átkozott ki, tett le a trónról, vezekeltetett Kanossza vára előtt stb. De kiket is illet a pápa felszólítása. A gör. keleti cári birodalom még csak szóra sem méltatja a vatikáni vallási versenytársat. Hasonlóképp a protestáns angol és a protestáns porosz-német birodalom, habár Vilmos császár kétségtelesen tisztelője és jó barátja is az egyházfejedelemnek. Franciaország, még ezen államoknál is ellenségesebb érzülettel viseltetik a pápaság, és közönnnyel a vallás iránt. **Olvasmányos** nemkevésbé s így egyedül mi voltunk, a monarchia volna az, hol a pápai szó talán lehetne némi visszhangra. De mit tehetünk egymagunk? Különben is a békeajánlatok tétele a legyőzött félnek a dolga, nem pedig a győzteseké s épen a hátráló, vereségeket szenvedő entente-táborban vannak mindazon népek, kiknél a pápai szó csak gúnyos mosolyt, vagy épen „jusst is“ ellenszegülést válthat ki. Már pedig magának az egyházi tekintélynek sem használ az, midőn egy pápai kiáltvány „a pusztában elhangzó szó“ marad. Ha a helyzet megéri, magától beköszönt az áldott és óhajtott béke, de hogy ez valóban áldott és tartós legyen, nem szabad még pápai szóra sem éretlenül leszakítanunk, hanem be kell várni míg fegyvereink és diós szövetségünk támogatása megérleli és a történelem fájáról leszakíthatóvá teszi azt. Erődes, hogy a pápa minden komoly politikai megindokolás, vagy kibontakozási utasgjelölés nélkül egyedül a keresztény morálra hivatkozva teszi békeajánlatait, melynél sokkal komolyabban s talán eredményesebben hangzana, ha pl. teljesen Vilmos császár nagy uralkodói és bölcs államférfiai személyéhez intézne megkeresést, őt, mint a helyzet urát kérve a keresztény szempontoknak is megfelelő megoldásra s ezzel kapcsolatban ajánlaná fel a háboru után a római császári cím visszaadását, melyet a mult századig visáltak a német birodalom császárai.

— **Lelejttek egy olasz repülőöt.** Az olasz harctérről küldi egy aradi tartalékos tiszt a következő érdekes leírását egy ellenséges repülőgép pusztulásának:

— 27-én, délután fél 5 órakor gyönyörű látványnak voltunk szemtanúi, melyet örömmel fogunk elraktározni háborus emlékeink közé. Derék tűzreink egyetlen lövéssel lepuftattak egy olasz repülőgépet, a legmerészebbet, amely mindig felettünk szemtelenkedett. Lehetetlen azt a lelkesedést leírni, amely hosszú rajvonalkon átvonult. Feledve a legnagyobb veszélyt, örömmel, feltrissülve ugrált ki odujából az elfáradt, eltikkadt honvédség, tapsolva, ujongva, sapkáját lengetve az óriási ágyutűzben. Pokolian szépséges látvány volt, amint a lángbaborult olasz nemzetiszínű repülőgép lefele zuhant a magasból. A hatás érezhető volt az olasz fronton is: egyszerre abbahagyták az ágyuzást, a gyalogsági tüzet s egy pár órára lecsendesült a harci zaj. Az otthoniak el sem képzelik, micsoda erkölcsi hatása van egy ilyen látszólag kicsi eseménynek.

— **Egy lengyel főúri család tragédiája.** Krakóból jelentik: A lengyel családok között, amelyeket a világháboru oly mélyen sújtott, talán a legkegyetlenebb sors érte a Puslovski grófi családot. Az óségi főúri családnak a Nida mellett Carkavynál volt birtoka és évszázados kastélya. Amikor a háboru kitört, Puslovski Sámuel László gróf önként jelentkezett az oroszok ellen és egyedül hagyta öreg édesanyját és fiatalkorú fivérét. Nemsokára ezután oroszok jelentek meg Carkavynban, a kastélyt, a falut és az egész birtokot a földdel egyszínűvé tették, a rendkívül nagyértékű könyvtárat és képtárat kifosztották és elégették. Az öreg Puslovski grófnő csak rettentő sok szenvedés után tudott megmenekülni, de a fiatal Xavér gróft elfogták az oroszok és elhurcolták. Az ifjú gróf sorsa máig is ismeretlen. Eközben Puslovski Sámuel László gróf vitteül harcolt, megkapta a vaskeresztet és a Ferenc József rendet is. A napokban azután híre érkezett, hogy Liskó mellett halálosan megsebesült a gróf és bajtársai, akik diadalmasan nyomultak előre, hadközlva látták utoljára.

— **Koszorúmegváltási alaptvány.** Néhai özvegy dr. Rosenberg Sándorné gyermekei, rokoni és tisztelői 1000 koronás alaptványt tettek, a mely alaptványnak kamatai évenként egy szegény zsidó gyermekágyas asszonynak adandók ki. Ezen alaptvány a következő adományokból gyűlt össze: Rosenberg Arthur és neje 100 korona, dr. Rácz Rezső és neje Nagyvárad 100 korona, Kecskeméti Lipót dr. és neje Nagyvárad 100 korona, Mende Manó dr. és neje Déva 100 korona, Drechsler Miksa és neje Temesvár 100 korona, Kaufmann Mátyás és neje Győrök 50 korona, Kaufmann Nándor és neje Budapest 50 korona, Kovács Mór és neje Temesvár 100 korona, Freund József és neje Budapest 100 korona, özvegy Roth Józsefné 50 korona, Róth Zsigmond és neje 50 korona, özvegy Kaufmann Lajosné 30 korona, Grosz Izso és neje 30 korona, Deutsch Andor és neje 20 korona, Somló Armin dr. 20 korona. — Az alaptvány az aradi izraelita hitközségnek adatott át kezelés végett. Erette ezúton mond köszönetet az elnökség.

— **Hadifoglyok részére levélbeli és távirati pénztartalásokat elvállal és pontosan elintéz az Aradi Általános Takarékpénztár R. T. (Szabadság-tér 7. sz., I. em.)**

— **Elsőnyős cipő-kiállítás!** Temesvári üzletem felosztása miatt az összes onnan átszállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron bocsájtom áruba. **Weinberger János** cipőárúháza, Arad, Andrassy-tér 20.

— **Olcsó papirszárvetták Kerpelnél.** 193

— Százezer szalmazsák van raktáron Győrött a Singer Mór W. özv. és Fia cégénél. A cég erre vonatkozó mai számunkban közölt hirdetésére felhívjuk az olvasóink figyelmét.

— **Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat méltányos áron vesz Kerpel Izso könyvkereskedése.** 193

Délszláv szédelgők

Svájcban.

(A londoni agitációs bizottság. — *Almok a Balkánról.*)

Ujirati tudósítás.

Genf, augusztus 4.

Az itteni idegenkolóniának nagy szenzációja van, leglármásabb csoportjának, a délszlávoknak körében szakadás állt be. E csoport vezetői, angol és francia zsoldon élő emigránsok, a délszláv politika új irányainak megállapítása kérdésében hajbakaptak s most egymást gyanúsító s leleplező közleményeket helyeznek el a semleges és a francia sajtóban.

A genfi délszláv kolónia elégtelensége akkor vette kezdetét, amikor vezetőségének egy része Londonba költözött s megalkotta a „jugoszlavenski odbor“-t, a délszláv bizottságot. A genfiak azóta nagy féltékenykedéssel nézik a londoni bizottság működését, szigorú kritikával kísérik s legutóbb szerb, francia és angol nyelven röpiratot tettek közzé, amelyben a bizottság kudarcait felsorolják s kijelentik, hogy a bizottság nem képviseli a hivatalos délszláv politikát, melynek szószólója csakis Szerbiának és Montenegrónak hivatalos diplomáciai képviselője lehet.

E röpiratból közöljük az alábbi érdekes adatokat:

A londoni bizottság legfőbb törekvése, hogy angol pénzen agitációs *kéjutazásokra* költöhesse tagjait. *Potocnyák* oroszországi, *Bakotics* római, *Hinkovics* párisi utja, *Biankini* és *Grskovics* kanadai és *Misics* dr. délamerikai utja is angol segítségből telt ki. Természetes, — mondja a röpirat, — hogy ezek a kiküldöttek meg akarják szolgálni a kiutalt összeget s kizáróan angol érdeket szolgálnak. A délszláv kivándoroltak körében önkénteseket toboroznak, de nem a szerb, hanem az angol hadsereg számára, valóságos zsoldos ügynökei az angol toborzó bizottságnak. Arra kötelezték magukat, hogy a tengeren túlról egész délszláv hadtestet fognak szervezni, amely Flandriában és a Dardanellák ostromában fog résztvenni. Ezzel áruló lettek a délszláv ügynek, mert illetéktelen katonai fenhatóság alá helyeznek katonaköteles szerb és ernagore állampolgárokat. Kanadában és Újzealandban sikerült akciójuk, az angol kormány saját hateretereire el is szállította azokat a szerb katonákat, akiknek Szerbiába való elszállítását a mozgósítás idején nem vállalta. A délamerikai államok, semlegességükre hivatkozva, betiltották a toborzást. Az Egyesült Államok délszlávjai pedig ridgen megtagadták minden közösséget az illetéktelen angol ügynökökkel.

A bizottság többi tagja Londonban játsza ki magát hivatalos délszláv képviselőnek s különösen az olasz-délszláv ellentét kiélessége óta valóságos konkurrenciát csinál a szerb és montenegrói követeknek. Amíg ezek szigoruan ragaszkodnak a kormányuk utasításához s az olasz aspirációkkal keményen szembeszállnak addig az „Odbor“ vezetősége mindenképpen el akarja simítani az ellentéteket. Az angol kormány pedig természetesen komoly arccal tárgyal ezekkel, az ő érdekeit szolgáló al-diplomatákkal. Így július elsején hosszú tanácsko-

zás volt Trambies, Mestrovics, Supiló és Cruve lord között s e tanácskozáson, mint délszláv szakértő — Gray is részt vett.

Ekkor abban állapodtak meg, hogy az olaszoknak a következő felosztási ajánlatot tesszik: *Olaszország szabad kezet kap a katolikus Albániában. Montenegró kapja Hercegovinát és Dalmáciát a Neretváig, Szerbia Boszniát a Trogirig, a többi délszláv terület, a szlovének is, széleskörű autonómiát, olasz protektorátus alatt. Ezeknek feje az abruzzói fejedelem lesz.* „Biel list”-et, fehér lapot kapnak, amelyre követeléseiket felírhatják.

Ez az illetéktelen ajánlat, amelyet az angolok komoly formában tárgyaltak, rendkívül teherbíróta a délszlávokat s Nisből hivatalos útta ment Rómába és Londonba, amely érvénytelennek és a délszláv érdekekkel ellentévesnek mondja a javaslatot. De feladott a genti vezetőség is, a mely most erősen értékes hurokat peng.

A délszláv szédelőgök szerepe így hamarosan véget ér, s előreláthatóan komoly bonyodalmak lesznek a hivatalos és nem hivatalos délszláv politika összetűzése körül.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Három hónapi fogházra ítelt volt rendőrtiszt. Temesvárról jelentik: *Rimanócy Zeigmond* 48 éves városi segédtsízt Arad város szolgálatában állott és az aradi rendőrség büntető osztályához volt mult évben beosztva. Ebben a hivatalban az Ujradon lakó Rimanócy megtudta, hogy Aibacker Ferencné ujaradi asszony ellen eljárás van folyamatban kibégás címén, mert lefőlözött tejet akart a piacra vinni és ott mint teljes zsiriartalmu tejet eladni. Rimanócy kicsalt erre az asszonytól 38 koronát azzal, hogy ő majd elintézi a dolgot és nem lesz baj. A csakis kiderült és a temesvári törvényszék — mint már megirtuk — Rimanócyt egy havi fogházra ítélte. Felbuzgósult folytán ma került az ügy a temesvári kir. ítélő tábla büntető tanácsa elé; elnök volt Nyékhegyi Lóthár dr. kir. táblai tanácselnök s a vádat Loycel Károly dr. kir. ügyész képviselte. A másodbiróság Rimanócy büntetését felemelte három hónapi fogházra.

NYÁRI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1915. augusztus 5-én:

Várnai és Győző jutalomjátéka:

Támlásszék 10. szám.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

MUSCHONG

BUZIÁSI PHÖNIX

vasmentesített szénsavdus természetes ásványvíz.

ÜDIT, ERŐSIT, GYÓGYIT.

Borhoz és pezsgőhöz kitűnően alkalmas.

Bakteriummentes asztalivíz (radioactív.)

FOLERAKAT ARADON: 5zv. Winkler Sándorné, Magyar-utca 4. szám. Telefon 596.

APOLLO

SZINHÁZ.

Augusztus hó 5-én csütörtökön

Vörös golyó

büntető dráma 3 felvonásban.

Don Juan szerződése

fantasztikus filmjáték előjátékkal 3 részben.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

KERPEL

IZSÓ

Könyv-, zenemű- és papir-nagykereskedése, műkereskedése, kölcsönkönyvtára és zeneműkölszönző intézete

ARADON.

Minden újdonság raktáron.

Antikvár könyvek és hangjegyek.

Egy millió ritka bélyeg raktáron.

Tábori dobozok nagy készlete. Viszonteladóknaak nagy ár- engedmény.

Irodai szerek és kellékek első- rendű minőségben. Különle- gességek.

Kitűnő szénpapiros írógép- szalagok és kellékek. Használt és új írógépek rak- táron.

Papir- és írószer árukból viszonteladóknaak nagy ár- engedmény.

Veszek a legmagasabb áron egyes könyveket, egész könyvtárakat és levélbélyeg gyűjteményeket. Ugyiszintén újabb és régi festményeket is.

Vidéki megrendelések a legpon- tosabban intéztetnek el.

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

Kórházak, fogolytáborok, fogoly- aratók és munkások részére ::

szalmaszák, fejkendő, lepedő, törülköző, zsebkendő, vászon- öltöny, gyékénypapucsok, takarók, pokrócok, korlátlan mennyiségben rendkívül olcsó árak mellett kapható

Singer Mór W. özv. és Fla

kender- és jutaárak, linoleum gyári raktára. Perzsa szőnyegek közvetlen boltjátára Győr Dr. Kovács Pál-utca (Tejfeles-utca) 1. sz. — Sörgöncim: Jutesinger Győr.

Kereskedőknek, szövetkezeteknek, ismételadóknaak igen alkalmas és ajánlatos.

Lisztellátás!

Nagyon fontos!

Mindenkit érdekel!

Mindenkinek jogában és módjában áll családjának **egész évi szükségletét** minden áldozat és nagyobb pénzbefektetés nélkül (100 kgr.-ként csak 2 korona előleg adandó) biztosítani. Mindenki részére, ki nekem arra írásban megbízást ad, hajlandó vagyok a miniszteri rendeletben megállapított családtagonkénti és évenkénti 120 kgr. búzát megvenni, a szükséges pénzt

kamatmegtérités nélkül

előlegezni, a búzát malmomban megőrölni és megőrizni és az év folyamán szükséglete szerinti részletekben legjobb minőségben kiszolgálni.

Ilyen megbízásokat malmom részére elfogad:

- NAGY FARKAS** fűszerkereskedés Arad, Széchenyi-utca,
 - FEJÉR GYULA** fűszerkereskedő Arad, Weitzer János-utca 1.,
 - LÁZÁR GYULA** fűszerkereskedő Arad, Andrásy-tér 18.,
- mely cégeknél bővebb felvilágosítás is nyerhető.

2609

Tisztelettel: **Adler Andor Sasmalom, Arad.**

Magyar királyi államvasutak.

147985—1915. F. IV. C.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Állomás	1915. augusztus hó	18-án.
Arad		18-án.
Békéscsaba		17-én.
Brassó		25-én.
Budapest—Józsefváros		23-án.
Budapest dunapart teher p. u.		19-én.
Budapest nyugoti pályaudvar		26-án.
Debreczen		23-án.
Eszék		27-én.
Fiume		24-én.
Győr		30-án.
Kassa		27-én.
Kolozsvár		17-én.
Losonc		16-án.
Miskolc		30-án.
Nagyszeben		19-én.
Nagyvárad		23-án.
Pápa		25-én.
Pécs		19-én.
Pozsony		30-án.
Sátoralja-Ujhely		18-án.
Szabadka		24-én.
Szatmárnémeti		26-án.
Szeged		26-án.
Szolnok		16-án.
Temesvár Józsefváros		17-én.
Ujvidék		27-én.
Zágráb		16-án.
Kaposvár		25-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik).

Használt ólom megvételre kerestetik.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legjobb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek készítője **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 22. SZ.
 Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.
I. emelet.

Elsőrangú okleveles tan-
erők, gondos nevelés, mo-
dern berendezés. Elemi és
középiskolai előkészítés és
továbbképző tanfolyam. Kü-
lön tárgyak: Idegen nyel-
vek, festés, zongora és mű-
vészi kézimunkák.

Kívánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő. 2027

933. Telefon szám 933.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytöszdének al-
kalmas — azonnalra

Kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-
hivatalában József főherceg-ut 22.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József

villanyszerelési vállalkozó
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Első aradi gépszurozó vállalat

Van szerencsém az igen tisztelt
hölgyek közönséget értesíteni, hogy
legmodernebb

aszurozó gépet

szereltem be s így módomban áll
a legkésőbb aszurozást igen ju-
tányosan, gyorsan és pontosan el-
készíteni. Szíves megrendeléseket
kérek, kiváló tisztelettel 2795

Bornstein Márton

Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1—5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ko-
csi-üléseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz-karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és padracokat.
Szállodal és kávéházi, kórház és
intézetek berendezését. Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközölök. 301

8918--1915. pm.

Hirdetmény.

Felhívom az Aradváros terüle-
tén lakó mindazon volt katonákat,
kik a katonaságtól mint rokkant-
tak lettek elbocsájtva, s rokkant-
ságuk mérve valamely foglalkozás
üzését megengedi, hogy amennyi-
ben megélhetésük biztosítása vé-
gett valamely kereset folytatására
kénytelenek, s eddig még foglalko-
zást nem nyertek, összejárás, il-
leve keresetben juttatás céljából
az aradvárosi rokkant felvételi
hivatalban (Városháza polgármes-
teri hivatal) jelentkezzenek.

Arad, 1915. július 26.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Kékkő

AUSSIGI

nagy mennyiségben
K 3-50-ért kapható

Färber Lajos
cégnél.

2418

Kertész Ferenc

Arad, Deák Ferenc-utca 8.

Elvállal mindenféle óra- és
szerszámjavításokat pontos
és emelkedő kivitelben, szolid
árakon. Javításokért 2 évi
szavatosságot vállalok.

2805

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőese
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégey kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégey krém 1 korona.

Színes arceperok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a következő tej és tej-
pótló készitményeket, valamint táp és erősítő készitménye-
ket tartjuk raktáron:

Condensált tej (schweitz) 1-10, Dr. Finkelstein Meyer-
féle fehérszínű tej 90 fillér, EL-CO fehérszínű tej-
konzerv (sűrített túrószínű) 1-30, BU-CU zsirban
szegény savanykás ugynevezett irós tejconserv 1.40,
Vilbeder H. S. Holländische Säuglingsnahrung 1-90,
Kaiser gyermekliszt 1 korona, Kuffeke gyermek-
liszt 1 és 2 korona, Nestlé-féle gyermekliszt 1 és
2 korona, Knorr zabdara 45 fillér, Knorr olajta-
lanított kukoricaliszt 95 fillér, Mondamin olajta-
lanított kukoricaliszt 55 fillér, Löflund táp-
maláta Nährmaltose 2-70, Löflund maláta leves-
kivonat 3-60, Hoff maláta kivonat 1-50, Gehe Maltyl
2 korona, Ovomaltin 1-20 és 2-50, Biomalt 1-30 és
3 korona, Ribamalt 3-25, Diasana 1-30, Nural 4-50,
Krompächer zab táplisz 60 fillér, Posfatine, In-
fantina, Higiana, Sanatogen, Somatose, Larosan,
Tojétkor, Soxlet tápeukor, Lactagol, stb. 11

Földes Kelemen

gyógyszertára, Deák Ferenc-utca.

Hehs Vilmos

gyógyszertára, Batthyányi-utca.

Kiadó

a Batthyányi-utca 33a. sz. házban 4 szoba és mel-
lékhelyiségekből álló

I. emeleti lakás.

Pankota községtől 10 perenyire 192 kis holdas

prima gazdaság

modern felszereléssel és épületekkel. Iparvasut hasz-
nát. Dohánytermelés.

Bővebbet: Dr. Deutsch Izsó gondnoknál Arad,
Hermann-palota. 2806

BENZOLINE

a benzint teljesen pótolja

Motortulajdonosok!

Sik rült gyártmányomat annyira tökéletesíteni, hogy **nem szükséges többé:**

1. Benzinnel vagy aetherrel való befecskendezés.
2. nem szükséges a gyújtófej melegítése,
3. nem kell a levegő hozzájárulását megszorítani, **hanem:**

BENZOLINE

minden rendszerű motorhoz egyöntetűen a motoron való minden változás nélkül, kiválóan alkalmas.

BENZOLINE

használatánál a motor könnyen indul,

BENZOLINE

használatban rendkívül olcsó, átlagban 400 gramm kell óránként egy lóerőre.

Hogy ezt bizonyítsam, gyáramban a következő rendszerű motorokat állítottam fel és tartom az érdeklődők részére állandó üzemben:

1. Climax,	6. Polke,
2. Lux,	7. Warchalovszky,
3. Langen & Wolf,	8. Benz,
4. Osers & Bauer,	9. Pohl,
5. Daimler,	10. Mayer.

Oly egyéneknek, kik magukat hatósági bizonyítvánnyal mint komoly érdeklődőket igazolni tudják, még pedig községenként legfeljebb 3 személynek Bécsbe való utazás költségeit megtérítem.

A benzoline ára egész waggonvételnél	110 korona,
a benzoline ára fél waggonvételnél	115 korona,
kisebb vételnél	125 korona

helyt bécsi gyáramból vashordókban szállítva, készpénzfizetés ellenében. Utánvétel rendeléseket nem eszkozlök.

8864

M. ELFER, WIEN

1, KRUGERSTRASSE 3.

FIGYELEM!

Felhívjuk az ipari és gazdasági munkásoknak b. figyelmét, a mi kizárólagos szabadalmazott munkás öltönyeinkre és köpönyegeinkre. Elszá-
kíthatatlan amerikai munkával, zsebek-
kel, álhó és lehajtott gallérral ellátva, „**Prefória**” felírással, legjobb minőségű, valódi kék színben. Igen jó mosható, mindenféle
nagyágban. — Kizárólag csakis a feltalálónál

Szántó Mór és Társa férfi, tinó és gyermek ruha telepén kapható ARAD,
színház-épület, földszint és emelet. —:—

Ugymint fióktelpein: **Miskolc, Sátoraljaujhely, Szatmár, Máramarossziget, Osd, Szigótarján, Rozsnyó és stb.** — Utánzásból
óvakodjunk. Szigorúan szabott ára az öltönynek és kabátoknak darabonként 8 kor. — Mintákat bárhová bérmentve küldünk. 2787

Mint a

Hadi Termény Részvénytársaság

szeszódéses bizománysa

mindennemű

gabonát

vásárol:

Weisz Adolf Ujarad.

Aradi megbízottja:

Adler Hugó Arad,
Weitzer János-utca 1. sz.

Ablakrudók

Valódi amerikai ünnöködő
ablakrudónyók gyári rak-
tára.

Gyermekkecsik
nagy választékban.

Zimmermann Ignác

noribargi, díszmü- és játék-
áru üzletben 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Árverési hirdetés.

Györök község határában fekvő és zárgondnokságom alatt
lévő Koncz Beró-féle szántóföldeket a tanyai épületekkel együtt
az 1915—16-iki termő évre a folyó 1915. évi augusztus hó
8-án délelőtt 9 órakor Györök község-házánál megtartandó
nyilvános árverésen egy tagban haszonbérbe adom.

Legtöbbet ígérő köteles lesz az árverés megtartása után
24 óra alatt Egyezer korona haszonbéri előleget kezeimhez le-
fizetni, a többi haszonbér 1916. évi augusztus hó végéig fize-
tendő le kamat nélkül.

Györök, 1915. augusztus hó 2-án.

Székelly Árpád,
zárgondnok.

2804

Uditó, Egészséges, Olcsó a Citrász-por.

Egy-egy adagból, egy pohár vízben feloldva, a legkellencesebb

limonádét

készíthetjük. Ara: adagonként 10 fillér, 12 adag 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüregét deszficiálja, utóíze
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmu-
lik a „PEPPO” folyadék és
Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utastással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utastással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

ZSIR

prima, egészséges ídél.

Szalonna

napi árban kapható

Kalmár Endrénél

Arad, Asztalos Sándor- és
Chorin-utca sarok. 2599

670. Telefon szám 670.

Legfinomabb

Petrolenn

12r. 56 fillér.

1011

Braun N. A.

festékraktárában

Arad, Boros Beni-tér 7.

Kedvező alkalom olcsó szőlőprések beszerzésére.

Van szerencsénk a T. szőlőbirtokosok figyelmét felhívni, hogy meglévő

szőlőpréseinket

még a készlet tart, a következő árak mellett bocsájtjuk eladásra:

1 drb. I-es számú, kosártartalom 65 liter Kor. 70.—

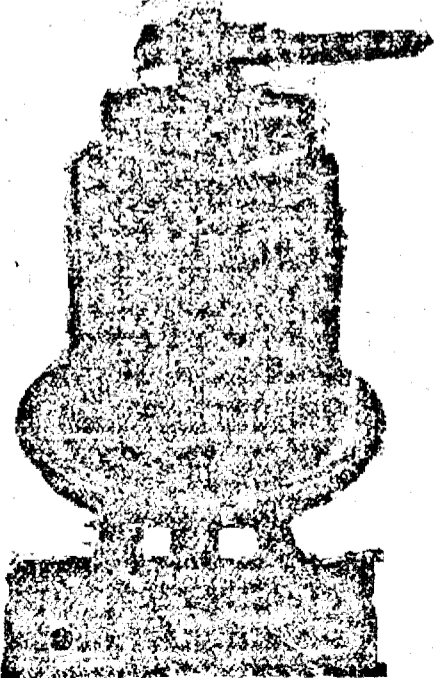
1 „ II-es „ „ „ 80 „ „ „ „ Kor. 80.—

Helyt raktárunkban, készpénzfizetés mellett. — Teljes tisztelettel:

SOLYMOS TESTVÉREK

gépgyár, vas- és fémöntöde ARAD, Kölcsey-utca 6—7.

2512

Apró hirdetések.**INGATLAN.****Bérbe adó**

21 hold szántó föld hozzátartozó tanyával. Bővebbet Rohács Mihályné Arad-Gáj Krivábóra dűlő, új tanya. 2726

Bérbeadó 57 holdas

kisbirtok, gazdasági épülettel. Tudakozódní özv. Boros Péterné, Borosjenő 57 sz. 2748

Eladó

Fácán-utca 6. számú sarokház minden elfogadható árban és egy jól berendezett lakatos műhely, esetleg a szerszámok külön-külön is eladtnak. Ertekezhetni ugyanott. 2740

VÉTEL ÉS ELADÁS.**Náder Gyula és Fia**

késműves és villanyszerelési üzlete Weitzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák kőszőrülése legpontosabban eszközöltetnek. 148

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Piciter Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Eladó

1918. évi 45 Hl. apateleki mokrahegyi bor özv. Petrovazki Károlynénál. Magyar-u. 9. 2720

Kitűnő szafiáni

félszáraz, 5 kilos postacsomagokban, kilonként 5 K 20 fillérért szállít utánvét mellett Friedmann Hermann szalámigyár, Szatmár. 2742

2 hintó,

ígás kocsik, cséplő szekerek stb. eladók, Bővebbet Verhos iroda. 2772

327—1915. alapítv. b. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néh. Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter ur által 36383—1912 szám alatt jóváhagyott alapító levél 3. §. A) csoport 1. pontja alatt felvett 5000 (ötezer) koronából kiosztandó segélyek elnyerése iránt ezennel nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly önhibájukon kívül szükségbe jutott aradi kisiparosok, akik nyilvános, vagy társadalmi alapokból segélyben nem részesülnek.

A pályázati kérvények f. évi szeptember hó 4-ig bezárólag városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi

bizottság elnökéhez adandók be.

A segélyt kérelmezők tartoznak a kérvényeikhez:

1. születési bizonyítványt,
2. erkölcsi bizonyítványt,
3. illetőségi bizonyítványt csatolni és 4. igazolni, hogy a pályázati kérvény beadását megelőzőleg Aradon legalább 10 (tíz) éven keresztül önálló ipart folytattak.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság, 1915. évi július hó 21 én.

Macsorán Mihály

elsőrendű cipészete

Arad, Hunyadi-utca 3. sz.

Készít mindennemű uri-, női és gyermek-cipőket, jutányos áron. Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 2818

**A papír,
mint fűtőanyag!**

A fa és szén árak óriási megdrágulása mindenkinek nagy gondot okoz, vajjon hogyan lehet telire a tüzelő anyag szükségletet gazdaságilag előnyösen fedezni, vagy legalább a magas árakat némileg olcsóbbá tenni. Nagy segítségre van e kérdés megoldásában az a körülmény, hogy a selejtes, hulladék-újság és egyéb papírost jól lehet használni tüzelő anyagul. Egy napig a papírost vízben áztatjuk, azután gombócformára összenyomjuk és megszáritjuk. A száradás után ez a papíryanag épen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papírgombócok nem égnak léggel, hanem mint a szén, izzanak. A drága tüzelőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megfelelő, olcsó hulladékpapírt használunk.

Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilos bálákban csomagolva kapható bá akén? 2 kor.-ért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, hol 151. sz. telefonon is rendelhető.

Arad város közönsége figyelmébe!

A 2082/1915. M. E. számú miniszteri rendelet alapján minden fogyasztónak joga van f. évi szeptember hó 15 ig saját és családtagjai részére szükséges gabonát megvinni és megőröltetni. A 2813/1905. számú rendelet alapján módjukban áll a fogyasztóknak bevásárlási jogukat egy malomra átruházni, mely a beszerzést eszközli, az őrlést elvégzi, a lisztet beraktározza és szükséglet szerint kiszolgáltatja.

Modern berendezésű malmunkat a közönség b. figyelmébe ajánlva, megbízásokat folyó évi szeptember hó 10-ig a következő feltételekkel vállalunk:

10% vám,

2% porzás

és a kamat, tűzbiztosítás, zsakkölcsön stb. költségeinek megtérítése mellett. Eszerint minden 100 kg. buza után kiszolgáltatunk:

finom tészta lisztet	13,5 kg. t.
főző lisztet	22,0 "
kenyér lisztet	34,0 "
korpát	18,0 "
Összesen:	...	88,0 kg.

Bővebb felvilágosítással szolgál és előjegyzéseket elfogad: Arad városi képviselőségünk:

Kornis Zsigmond és Márton cég

Arad, Boros Béni tér 21. szám.

2811

Első Aradi Sertéshizláló Részvénytársaság Hengermalma.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ELLÁTÁS.

Uri családból való
iskolába járó leányok teljes ellátást kapnak öz. Dr. Balog Benőnéől, Kis-utca 5/a. 2769

Iskolás gyermekek
teljes ellátást kaphatnak. Cím a kiadóban. 2776

OKTATÁS.

Szeptemberi vizsgálatokra
pontosan előkészít, érettségizett jeles német, és latin fiatalember. Megkereséseket „Érettségizett” jellegre, a kiadóhivatalba kér. 2751

Magánoktatásra
elemi, polgári esetleg tanítónő képzés növendéket elváltak teljes ellátással vagy anélkül okl. tanítónő. Cím a kiadóba. 2781

ALKALMAZÁST KERES.

Egy idősebb
hadmentes uri ember ajánkosk felügyelőnek, raktárosnak, pénzbeszédőnek vagy gazdasághoz is pánnak. Cím a kiadóban. 2798

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai teendőkből
jártas nő, azonnali alkalmazást nyer Kugel Sándor cégnél, Brádon. 2809

Írógépben
diktálás után magyar és német nyelven helyesen dolgozó fiatal ember vagy nő, nagyobb vállalat irójában felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2767

Tünetesleges házmesterpár
alkalmazást nyer Apponyi Albert-körut 4. sz. a. Kerlészethez értő előnyben részesül. 2777

Egy minden eselédet
keresek. Jelentkezni lehet Weitzer János-utca 10. sz. a., a házmesternél. 2803

Gyors- és gépirónó

gyakorlattal, aki a pénztárkaválásban is jártas, azonnali belépésére nagyobb úrlet részére keresetlik. Ajánlatok „Állandó alkalmazás” jellegre e lap kiadóhivatalába jelentkezendők. 2794

LAKÁST KERESNEK.

Külön bejárattal
modern berendezései kétszobás fűtött lakás, a belváros területén, konyhahasználattal, keresetlik. — Ajánlatok a Fehér Kereszt szálloda irójába kéretnek. 2802

Okl. mérnök
csinosan butorozott különbejárattal utcai szobát keres. Ajánlatokat „Mérnök” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 2819

Butorozott szoba
keresetlik a belváros környékén, tiszta, világos. Ajánlatok „Fiatalember” jellegével a kiadóba. 2816

Butorozott szobát
keresek külön bejárattal, közel a Szabadság-térhez. Ajánlatot ár-megjelöléssel „Katoná” jelleg alatt, a kiadóhivatalba, vasárnapig kérek. 2812

November 1-re
földszinti 8 szobás lakást keresek. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek Palfy István névre. 2784

KIADÓ LAKÁS.

Egy négyszobás lakás
a város legforgalmasabb helyén kiadó. Értekezhetni Kell és Krausz cégnél. 2890

Egy magán kerti lakás
8 szobával és hozzátartozóval, november 1-sőre kiadó Kossuth-utca 89. szám. 2771

Az Erzsébet-körut 7. sz. ház
I. emeleti nagy lakás november 1-től kiadó. Bővebbet Verhos iroda. 2771

Két 3 szobás
lakás, fürdőszobával és villanyvillágítással, azonnal kiadó. Teléki-utca 24. 2807

Egy szoba és kamarából
álló pincelakás kiadó Apponyi-ut 1. szám alatt. 2774

Andich Lajos-utca 15.
alatt 5 szobás és 8 szobás utcai lakás azonnal kiadó. 2774

Andich Lajos-utca 20.
alatt modern 8 szobás utcai és 2 szobás udvari lakás fürdőszobával novemberre kiadó. 2778

Kiadó
modern üzlethelyiség és földszinti udvari lakás Eötvös-utca 12. 2745

4 szobás
utcai lakás balkonnal, fürdőszobával, villany- és gázvilágítással Tökölly-tér 4. sz. alatt kiadó. 2785

Két csinosan butorozott
utcai szoba külön bejárattal kiadó, esetleg teljes ellátás is kapható Hunyadi-u. 6., I. em. 12

Modern

négyyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török L-u. 11b. új házban november 1-ére kiadó. 2847

Erzsébet királyné-körut 18/a.
számu ház első emelete, mely modern ötszobás lakásból áll, azonnal kiadó. 1648

5 szobás utcai
elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás második emeleti udvari lakás minden komforttal és mellékkeliségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél. 1648

ÜZLETEK.

Egy jömenetelő
iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2789

Egy jótorgaimu
30 év óta fennálló vegyeskereskedés, korlátlan italmérséti engedéllyel egybekötve, minden üzleti és keresmai felszereléssel együtt, egy nagyobb kösségben, más vállalat miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2768

Andrássy-tér 8.
számu házban egy kisebb üzlethelyiség — különösen dohánytözedének alkalmas — azonnalra kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceg-ut 22. szám. 2815

KÜLÖNFÉLE.

Fiam, Neff József
a gyulai 2. honvéd gyalogezred, 9. század, 4. szakaszának közlegénye a prsmysli védőerőghez tartozott. Már a vár körülzárása óta nincs semmi hír felőle. Tisztelettel felkérem azokat, kiknek hozzártozói ugyanezen ezredben és században szolgálják és oroszországi fogáguktól már haza írtak, hogy hozzártozóik oroszországi címét, fiam sorsának kiderítése végett, velem közölni sziveskedjenek. Neff József, Zádorlak (Temesmegye.) 2815

Ellenőrző pénztárakat
és írógépeket jótállás mellett javít Semmötzer és Bodnár műszerészek. Perényi-utca 6. Telefon 888. Ugyanott elsőrendű üzemkellékek raktáron. 2707

A drága citromot
teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörpkilója 2.40. Földes K. gyógyszerár Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerár Batthyányi-utca. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8 Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyazintén régiségeket vesz és elad

699

Losonczy Lajos
óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Burgonya

waggonként és mázsánként kapható

Kalmár Endre
Asztalos- és Cnorin-u. sarok.
Telefon 670. 2817

„Matteine”
poloska és molyirtó vállalat
Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.
Telefon 10-45.
(Tulajdonos: Fischer)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolíthatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 2811